Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 298 (14409) | 1976 оной декабриин 22, среда | Сэн 2 мүнгэн.

ФЕРМЫН ТЭЖЭЭЛЭЙ ЦЕХ

Малай эдихэ үбhэ тэжээл буйлуулдаг цехые hаалиин ...рмэ бүхэнэй амин шухала газарынь гэхэдэ алдуу бо...хогүй. «Үнеэнэй hүн—хэлэн дээрээ» гэжэ ород зон ...сэдэг гээшэ. Үнэхөөрөө, мүнөө илангаяа үбэлжэлгын ...э hаалиин малай эдеэлхэ хобто соонь хэр шэмэтэй ...н, шанартай тэжээл хэжэ үгэнэш, тэрэнэйл зэргээр ... hаагдаха бшуу.

Бүхы хэрэгтэй оньhон түхеэрэлгээр хангагдаhан тэ...лэй hайн цехтэй, тэрэнэйнгээ ажалые зүбөөр эмхид...д, малай үбhэ хоолые нарин нягтаар буйлуулан, ...та, шэмэ ехэтэй болгожо эдюулдэг фермэнүүд лэ ...эй ямаршье сагта hү ехээр абадаг.

Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Була... фермэ (даагшань Д. Д. Лубсанова) үбэлжэлгын үедэ ... ехээр hааха гэжэ абаhан уялгаа жэлhээ жэлдэ ...үүлэн дүүргэдэг. Тээсгэн КПСС-эй ЦК-гай октябриин ...енумэй материалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, фермын ...лектив үбэлжэлгын долоон hарада үнеэн бүрhөө 1250 ...лограммhаа бага бэшэ hү hааха социалис уялга абаа. Тэрэнээ дүүргэхын тула үбэлжэлгын түрүүшын үдэр...э эрмэлзэл ехэтэйгээр ажаллана. Сентябриин тэн ба...р тэжээлэйнгээ цехые хүдэлгэжэ эхилээ. Тус фермын ...ээлэй цехтэ дүй дүршэлтэй, үнэн шударгы механиза... Рафаил Баянов олон жэлдэ hайнаар хүдэлнэ. Мүнөө ...эхид бүхы нарин заабариин ёhoop гидролизно арга ...рэглэжэ, сүүдхын 6 тонно hолоомо талха таряанаар ...жо эhээнэ. Энээнhээ амяарайнь үшөө 3 тонно шэмэ ...тэй, үдхэн бурдууг бэлдэжэ, үнеэн бүхэндэ үбhэ, ...н, силос үгэхэhөө гадна, үдэртөө 40—50 килограмм ...луулhан тэжээл эдюулдэг. Хэмэл аргаар hүн тэ...л бэлдэжэ тугалнуудта уулгаад, сэбэр hү горитой ...ана.

Мүнөө тус фермэдэ олонхи үнеэдынь тугаллаадүй ...гаашье hаань, үнеэн бүрihөө үдэрэй дунда зэргээр —8 килограмм hү алгадгүй hаана.

Үбhэ тэжээлээр элбэг бэшэшье hаа, имагтал тэрэнээ ...йлуулжа, шанаржуулжа эдюулhэнэй ашаар лэ Улаан...дын аймагай «Маяк» колхозой Бурнашевско, Кабан...н аймагай «Щергинский» совхозой Фофановска, Хэ...гын аймагай Чисааньн совхозой Булагай, Бэшүүрэй ...хозой Шэбэртын болон бусад олон түрүү фермэнүүд ...hээ жэлдэ hү ехээр hаана бшуу.

Түрүү фермэнүүд цех соохи бүхы оньhон түхеэрэлгэ...үдээ үдэр hүнигүй хүдэлгэжэ, талха таряа, hолоомо ...дэг амhартануудые ойро зуураханшье хоohон байл...гүй. Тэдэнэр зунай бэлшээриин үедэшье тэжээ...гээ цехэй гал унтараадаггүй байха юм.

Байгша ондо Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхоз ...ожоруулагдаhан ОКЦ-15 түхэлэй түхеэрэлгэ тод...д, бүхы үбhэ тэжээлые холижо худхадаг, буйлуулдаг ...онхой. Жэшээнь, hаалиин малда эдюулхын тулада ...э, hолоомо, талха таряанай зүйл, ногооной гурил бо...н элдэб минеральна зүйлнүүдые холижо тээрмэдэнэ ...гэхэдэнь бүхы үбhэ тэжээлынь хог үлөөдэлэгүйгөөр ...лда эдигдэнэ, шэмэтэйшье болоно.

Энэ жэлдэ Хурамхаанай аймагта үбhэ тэжээл бага бэ...дхэгдэнхэй. Тиимэhээ тэндэхи зарим ажахынууд мү...э хагда, ожорhо сабшажа, ууралда дэбтээгээд, үнеэд... эдюулнэ, модоной ногоон шэлбүүhээр гурил татана.

Мүнөө республикын ажахынуудай фермэ бүхэндэ тэ...элэй цех бии. Тэндэнь уhа халааха, халуун уурал ...гаха гол түлэб зайн галаар хүдэлгэдэхэ котелнууд, ...ээл буйлуулдаг амhартанууд тодхогдонхой.

Гэхэтэй хамта, тэдэ цехүүдынь саг соогоо заhабарилаг...гүй, тэндэ хүдэлхэ шадабаритай хүнүүд табигдаагүй ...эhээ олохон фермэнүүдтэ үбhэ, hолоомо, талха, та...анай зүйл ёhoop буйлуулагданагүй. Республикын ара...й хиналтын комитедэй, хэблэлэй эмхидхэhэн шал...лта дээрэhээ харахада, Бэшүүрэй аймагай «Рассвет», «Дружба» колхозуудай, Охин-Булагай совхозой, Улаан...дын аймагай «Авангард» колхозой, Мухар-Шэбэрэй ...магай «Одон» совхозой, Зэдын аймагай Доржи Бан...ровай нэрэмжэтэ колхозой болон бусад олохон ажа...ынуудай фермэнүүдтэ hаалинь малда hолоомон буй...улагдангүй, миин хуурайгаар эдюулэгдэнэ. Тэрэнhээ ...йтагай hолоомоёо хэршэнгүй, барбайтар хаяжа үгөөд ...йдаг фермэнүүд бии. Зарим фермэнүүдтэ тэжээл буй...улха технологиие хазагайруулжа, hолоомоёо миил ха...уун уhанда худхаад үнеэдтэ эдюулхэдээ, тэрэнээ гидро...зно аргаар буйлуулаабди гэжэ бэеэ мэхэлнэ. Багсал...н тюгтэй hолоомые задалангүй тэрэ зандань халуун ...ралда байлгаад, эдюулхэдэнь хаанаhаа шэмэтэй боло...й даа.

Тиигэжэ нилээд ехэ тэжээл гаргашалагдабашье hаа, ...лайнь ашаг шэмэ өөдтэй дээшэлнэгүй ха юм. Хайран ...hэ тэжээл ямаршье аша үрэгүйгөөр шэбхэ шабааhан... худхагдажа хаягдана.

Эрдэм наукын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтанууд дээ...hээ харахада, hолоомые урид хэршээд, извёсхын ...hэндэ гү, али кальцинированна содын, мүн аммиаг...йшье уhанда дэбтээхэдэ, тэрэнэй тэжээлэйнь единицэ ... процентээр ехэ болодог байна. Юрын гидролизно ар...ешье тон зүбөөр хэрэглээд, hолоомые халуун уурал... дэбтээбэл, шанарынь hураггүй дээшэлдэг. Буйлуулаагүй ...оомынхидо орходоо тэрэнэй болбосорхо протеиниинь ...лограммай 25—30 граммаар дээшэлдэг. Энэ тэжээл ...рэ карбамид холилсоод, шухала бодосууд — микро ...он макро зүйлнүүдые нэмэлсэхэдэ шэмэнь жэшээгүй ...э болохо бшуу.

Иимэ юумэ хэхэ арга боломжо фермэ бүхэндэ бии. ...э жэлдэ республикын олонхи колхоз, совхозуудта ...hэн, сенаж, ногооной гурил нёдондонойхиhoo зарим ...ы ехэ бэлэдхэгдэнхэй. hолоомоншье горитой. Гансал ...рим ажахынууд тэрэнээ саг соонь суглуулжа абана. ... Эдэ бүхы үбhэ тэжээлые бодомжотой зүбөөр, на... нягтаар гаргашалжа шадабал, малай үбэлжэлгые ... бэшээр үнгэргэхэ, продукци ехээр абаха арга бо...жо гүйсэд бии. Энэ жэлэй эрхэ байдалда үбhэ тэ...л гансашье элбэгээр бэлэдхэhэнэй ашаар бэшэ, ха... тэрэнээ эзэн ёhoop байлуулжа, органическа, мине...ьна зүйлнүүдые холилсоод, грамм, килограмм бүхэ...энь шанартай, арьбан hайн болгожо, малдаа эдюул... шадаhан гүүртэ, фермэнүүд лэ hү ехээр hааха байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ ажахы бүхэнэй арадай хиналтын бү...үүд, хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдынь hаалиингаа ...рмэ бүхэнэй тэжээлэй цехые үдэр бүриин нарин хи...ата, анхаралдаа абажа, ажалыень hайжаруулха хэм... бэелүүлхэ, тэндэ хүдэлхөөр шадабаритай, үнэн шу...ргы хүнүүдые оложо табиха зэргэтэй.

Үбэлжэлгын тон харюусалгатай хаhада үхэр малые ...йр тарганаар ондо оруулха, тэдэнhээ ашаг шэмэ ...ээр абахын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ тэ...элэй цехэй хүдэлмэришэн бүхэн эдэбхитэйгээр хабаа...лсажа, энэ шухала хүдэлөөндэ өөhэдынгөө хубитые ...уулха ёhотой.

Республикымнай ажалай үдэр

ДААБАРЯ ҮЛҮҮЛХЭ БАЙХА

Жэл бүри үбhэ ногооной, ороohо таряанай тогтууритан баян ургаса абадаг Ивалгын ОПХ-гай лугомелиоративна отрядай гэшүүд эдэ үдэрнүүдтэ сабшалан, таряалан дээрэ наг шэбхэ гаргажа байна. Тус ажахын 3-дахи отделенидэ мүнөө залуу механизатор Николай Георгиевич Худяковой хүтэлбэрилдэг звено ажаллана.

hүүлэй мэдээгээр ЛМО-гой механизаторнууд бүхыдөө 8200 тонно шэбхэ зөөгөөд байна. Тэрэнэйнгээ 4500 тонныень таряалан дээрэ гаргаа.

Энэ отрядай гэшүүд бүхыдөө 12 мянган тонно наг шэбхэ зөөхэ түсэбтэй юм. Тиин шэнэ жэл болотор хараалагдаhан даабаряа 3—4 мянган тонноор үлүүлхэ хүсэлэнтэй ажаллана.

Наг шэбхэ зөөжэ тараахын хажуугаар механизаторнууд намартаа 150 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа hэн. Мүнөө шэбхэ зөөхэ хүдэлмэри үргэлжэлhөөр.

Б. ГОМБОЕВ.
Улаан-Үдын аймаг.

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Загарайн колхоз-совхозууд хоорондын оньhожоруулагдамал лесхозой коллектив үнгэрhэн ноябрь hарада арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб дүүргэhэн байна. Тиигэжэ 1976 оной дүүрэтэр 300 мянган түхэригэй продукци түсэбhөө гадуур худалдаха социалис уялга абанхай, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө тэмсэнэ.

«Табан жэлэйнгээ даабариие 4 жэл соо дүүргэе!» гэhэн уряа доро ажаллажа байhан олон бригада болон цехүүдэй коллективүүд ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллана. Хандагатайн леспромхозой Социалис Ажалай Герой А. П Кудряшовой, А. П. Антоновой даадаг модошодой, «Татарский Ключ» гэжэ карьероуправлениин А. К. Ложкиной, Б. Ф. Трофимовай даадаг үрэмдэгшэдэй бригаданууд, тус управлениин П. И. Базыкинай даадаг жолоошодой, А. М. Горюновой даадаг экскаваторщигуудай экипажнууд эдэнэрэй дунда бии.

Д. ДАШИЦЫРЕНОВ.

ТАБАН ХОНОГООР УРИДЛАХАБДИ

Экскаваторай машинист Григорий Семенович Покацкий эрхим түрүү ажалаараа нэмэл аргаар нүүрhэ малтадаг Бага Холбоолжоной уурхайн коллективэй дунда мэдээжэ болоhоор үнинэй юм. Г. С. Покацкий олон жэлэй туршада нүүрhэ малтаха ажалда hайнаар хүдэлжэ, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа hэн. Энэ түрүү хүдэлмэришэн арбадахи табан жэлэй даабари 4 жэл 6 hарын туршада дүүргэхэ уялга абаа.

Г. С. Покацкиин хүтэлбэрилдэг экипажай коллектив газар малтадаг экскаватораа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадана. Энээн дээрэhээл халаанайнгаа даабари 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр байгша ондо 740 мянган кубометр газар малтаха даабаряа сентябриин 20-до дүүргээ.

А. К. Шевченкын хүтэлбэрилдэг экипажай коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорhоонь урид ноябриин 11-дэ дүүргээд, мүнөө 1977 оной түсэбөөр хүдэлжэ байна. Ахалагша машинист А. Г. Бобыкин найман кубометр удхуууртай хүсэ ехэтэй экскаваторта хүдэлнэ. Эдэнэр энэ жэлдэ нэгэ миллион кубометр газар малтаха даабаряа болзорhоонь урид дүүргээд, шэнэ жэлэй харгдатар үшөө 70 мянган кубометр газар малтаха зорилго урдаа табиба.

Уурхаймнай бэшэшье олон хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, hайн үрэ дүн туйлана. Манай бэрхэ машинистнууд Коновалов, Балаешников гэгшэд түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябаhаар. Эдэнэй оролдосотой hайнаар хүдэлhэн дээрэhээл hара бүриин даабари амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Манай уурхайн коллектив байгша оной арба нэгэн hарын даабариhаа гадуур 59 мянган тонно нүүрhэ малтажа, 332 мянган түхэригэй продукци худалдаа. Арба нэгэн hарын туршада хүн бүхэндэ 196 тонно нүүрhэ малтаха даабари 208 тонноодо хүргэгдөө. Энэ тоо баримтануудые хараад үзэхэдэ, манай коллектив муу бэшээр хүдэлөө гэжэ хэлэхээр. Бидэнэр энэ жэл 880 мянган тонно нүүрhэ малтаха даабаритайбди.

П БАЕВ.
Бага-Холбоолжоной уурхайн түсэблэлгын таhагай начальник.

Дутагдалаа усадхаад байхадаа...

Үнгэрэгшэ намар сентябриин hүүл багаар hү hааха юhэ hарынгаа түсэбэй дүүргэгдэхэгүй туйлдаа хүрөөд байхадань, бидэ бултадаа сугларжа, ажал хэрэг гүхайгаа hайса хөөрэлдэhэн, бии байhан дутагдалнуудые хуу элирүүлээд, хайшан гээ hаа, hү hааляа эрид дээшэлүүлхэб гэжэ тодорхой хэмжээнүүдые хараалаабди.

Түбхын түрүүндэ үбэлжэлгын түрүүшын үдэрhөө үнеэдээ hайнаар эдеэлүүлжэ эхилхэ гэжэ шиидээбди. Тиигээд зоотехнигүүдтэй хамта бүхы үбhэ тэжээлээ hара, кварталаарнь хубаарилан, үнеэн бүридэ үдэрэй 5 килограмм үбhэ, зеленко, 15 килограмм силос, мүн 3,5 килограмм талха таряанай зүйл hолоомотой холижо эhээгээд эдюулхэ рацион табяа hэмди. hолоомоной, силосэй бүри шэмэтэй байхынь тула мочевинэ болон ондоошье минеральна нэмэлтэ тэжээл дабhа холилсообди. hаагдаhан hүнэй зэргээр hаалишад үнеэдэйнгээ тэжээлэй рационие хэр зүбөөр тааруулан үгэнэб, бурдууг хэр шанартайгаар бэлдэнэб гэжэ наринаар хинан харадаг болообди.

Тэрэшэлэн hаалишадые недели бүри нэгэ-нэгээр hэлгээд амаруулха хүнүүдые оложо табяабди.

Мүн совхозоймнай партком, хүдэлмэришэдэй комитет малшад, hаалишадай дунда социалис мүрысөө hайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Мүнөө мүрысөөнэй дүн арбан хоног бүхэндэ гаргагдаад, hаалишадай ажалай үдэр бүриин дүн тусхай дэбтэртэ бэшэгдэнэ, эрхимүүдэй нэрэ хүндэлэлэй самбарта, ажалай алдар солын дэбтэр соо оруулагдадаг. Гадна мүрысөөндэ илажа гараhан коллективэй хүндэлэлдэ ажахын түбтэ алдар солын туг үргэгдэдэг юм.

Энээниие өөhэдынгөө фермын байдал дээрэhээ элитээр харанабди. Дутуу дутагдалнуудаа саг соонь усадхажа, hү hаалиие дээшэлүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые абана, гээгдэлээ усадхаабди.

Хэрбээ юhэн hарынгаа даабариие 99 процент дүүргэhэн hаа, харин октябрь-ноябрь соо ажалайнгаа эршые улам шангадхажа, hү hааляа дээшэлүүлэн, урда hарада дутуу үгэhэнөө хүсөөгөөд, бүхы дээрээ 11 hарын түсэб холо үлүүлээбди. Фермымнай бүхы 14 hаалишадай найманиинь hү hааха жэлэйнгээ даабари болзорhоонь урид дүүргээ. Жэшээнь, үнинэй hаалишад К. Б. Бутакова, С. Г. Аюшеева, А. Б. Цырэмпилова, Е. Н. Батоцыренова гэгшэд үнеэн бүриhөө 2 мянган килограммhаа дээшэ hү hаагаа. Манайда хэдэн залуу hаалишад хүдэлдэг юм. Тэдэнэр яhала hайнаар хүдэлнэ.

Р САВЕЛЬЕВА.
«Пограничный» совхозой Хяагтын Адагай hаалиин фермые даагша.
Хяагтын аймаг.

ШҮҮМЖЭЛХЫ ЁhООР ХАРАЖА ҮЗЭХЭ

...бадахи табан жэлэй тү...ын жэлэй түгэсхэхы ... ябажа байна. Промыш... предприятинуудай ...шадай энэ жэл соо хэ...ажалайнгаа дүн шүүм...гөөр хаража, шэнэ ... ондо ямар үндэhэ hуу... орохо, ерэхэ жэлэй ту... даабари болон уялга...а яажа дүүргэхэ ту... бодомжолхо саг оро...

...эhээ республикымнай ... тоото промышленна ...риятинуудай байгша ... арба нэгэн hарын тур... хэр хүдэлжэ гараhан ... дүнгүүдэй hонирхо...... hургаалтайшье бай...лабтай.

...нөө жэлэй социалис ...сөөндэ оролсоод, про...енна предприятинуу... олонхи хүдэлмэришэд ...ай үндэр амжалтануу... туйлажа. Эхэ орокоо ...улжа байнхай. Арба ... hарын түсэбhөө гадуур ...бликымнай хүдэлмэри... 106 мянган тонно шулуу нүүрhэ, 3.009 түүб консервэ, 8 мянган метр ноohон бүд, 1,9 миллион плиткэ шифер, 1 мянган тонно цемент болон бусад промышленна продукци бүтээн гаргаа. 72 мянган түхэригэй соёлой-ажаhуудалай болон ажахын хэрэглэмжын эд бараан түсэбhөө үлүү үйлэдбэрилэгдээ.

Социалис мүрысөөнэй манлайда, байгша оной арба нэгэн hарын түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэhэн Бага Холбоолжоной нүүрhэнэй уурхай, Хяагтын плавико-шпатово уурхай, «Бурятсельмаш» завод, «Забайкаллес» нэгэдэлэй Байгалай, Баргажанай леспромхозууд, Буряадай мебелиин болон модо болбосоруулгын комбинат, Яруунын, Кабанскын, Нижнеангарскын загаhанай заводууд, түмэр-бетон зүйлнүүдэй завод, уран hайханай зүйлнүүдые болон дурасхаалта бэлэгүүдые үйлэдбэрилдэг завод, Хяагтын Каменскын хилээмэнэй заводууд болон бусад предприятинууд ябанад.

Гэхэтэй хамта манай республикын промышленность бүхыдөө арба нэгэн hарынгаа даабари дүүргэжэ шадаагүй. Бүхы дээрээ промышленна продукци худалдаха гүрэнэй түсэб 99,4 процент дүүргэгдэжэ, түсэбтэ ороходоо 7.5 миллион түхэригөөр бага продукци худалдагдаа. Манай республикын мэдэлэй промышленна предприятинууд энэ хугасаа соо түсэбтэ даабаринуудаа 98 процент дүүргэбэ. Арба нэгэн hарын туршада үйлэдбэриин олохон нэгэдэлнүүд, тэрэ тоодо «Буржелезобетон», «Бурмясопром», «Бурятстройматериалы» болон hүнэй промышленностиин продукци худалдаха түсэбөө гүйсэд бэелүүлжэ шадаагүй.

Түсэбтэ даабаринуудаа дүүргээгүй предприятинуудай дунда Улаан-Үдын гэр барилгын комбинат, Таловска түмэр-бетон зүйлнүүдэй завод, Шулуутайн, Хандагатайн леспромхозууд, Улаан-Үдын hүнэй комбинат, Кировэй нэрэмжэтэ түмэр зүйлнүүдые бүтээдэг завод, Загарайн уурхайн управлени болон бусад тоологдоно. Бүхыдөө 48 промышленна предприяти түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй. Энэмнай тэдэнэй бүхы тоогой 28 процент болоно.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар арба нэгэ hарын түсэб оройдоол 98 процентээр дүүргэгдэбэ.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, гансашье жэлэй туршада бэшэ, харин hара бүри республикымнай олохон предприятинуудай нэгэ жэгдээр, бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ шадаагүй байhыень гэршэлнэ ха юм. Жэлэй эхинhээ гээгдэлдэ ороhон завод, фабрика болон леспромхозууд иимэ байдалhаа гарахын тула бодото дээрэ аша туhатай хэмжээнүүдые саг соонь бэелүүлжэ үрьдөөгүй үлэшоо. Энээн дээрэhээ промышленна олон предприятинуудай байгша жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэхэнь түбэгтэй болоод байна.

Ушар иимэhээ промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна болон профсоюзай организацинууд жэлэй эсэс болотор үлэhэн саг соо бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэжэ, ажалай бүтээсэ бүри дээшэлүүлжэ, түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхын түлөө бии байгаа хүсэ шадалаа элсүүлхэ зэргэтэй. Хоёрдохёор, энэ жэлэйнгээ ажал хүдэлмэриин дүнгүүдые шүүмжэлхы ёhoop, гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, дайралдаhан дутуу дутагдалнуудаа дары усадхажа, арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатай hайнаар дүүргэхын түлөө бага бэхи hуури табиха гээшэ шухалын шухала зорилго болоно.

П. НИМАЕВ.

МҮНӨӨДЭР—ЭНЕРГЕТИГҮҮДЭЙ ҮДЭР

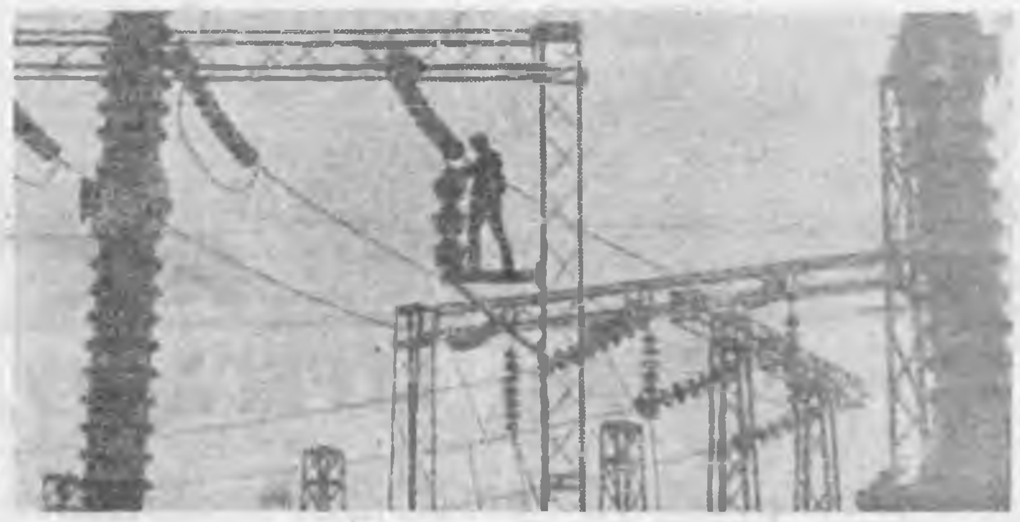
Улаан-Үдын ТЭЦ-эй коллектив байгша оной октябрь hарада 40 жэлэйнгээ ойн баяр ёhололой оршон байдалда тэмдэглээ бэлэй. Энэ хугасаа соо электрын элшэ хүсэ ехээр үйлэдбэрилжэ, республикын промышленностиин хүгжэхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлээ. Мүнөө ТЭЦ-эй түхеэрэлгэнүүд орёо нарин приборнуудаар, автомадуудаар хангагданхай. Электрын элшэ хүсэ, халуун уурал улам ехээр үйлэдбэрилэн гаргана. Халуун уурал дамжуулха соргонууд аяар 180 километртэ татагдаа гэхэ гү, али городой ажалшадай ажаhуудаг гэрнүүд, промышленна предприятинууд, соёл культурын зургаанууд ТЭЦ-эй халуун уhаар дулаасуулагдана.

ТЭЦ-эй коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаhан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула яhала оролдоо. hайн үрэ дүнгүүдые туйлаашье. Арба нэгэ hарын туршада электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ даабари 101 процент, халуун уурал гаргаха даабари 100,6 процент дүүргэгдээ. Хүдэлмэришэднай арьбалалта, алмалтын түлөө шангаар тэмсэнэ. Жэлэй эхинhээ 1 миллион 139 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 521 тонно нүүрhэн арьбалагдаа.

Хүдэлмэришэднай социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Машинист В. Москалев, электрогагнууршад Д. Расчупкин, Д. Осипов гэгшэд эрхим түрүү ажалаараа олоной дундаhаа шалгарна. Иигэжэ манай коллектив энергетигүүдэй заншалта hайндэрые ажал хэрэгтээ амжалта туйлан угтажа байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын ТЭЦ-эй машинна зал соо; эндэhээ электрын элшэ хүсэн ажалшадай хэрэглэмжэдэ, үйлэдбэридэ дамжуулагдана.

П. БУРМАКИНАЙ фото-текст.

МАЛШАНАЙ ЗҮБЛӨӨН

Хамни тосхоной соёлой байшанда Захааминай аймагай совхозуудай малшадай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн болобо. «Энэ жэлэй үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэжэ, адууhа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ зорилгонууд тухай» гэhэн асуудалаар аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник Р. Л. Бандеев зүблөөн элидхэл хэбэ.

Зүблөөндэ хабаадагшадай үзэмжэдэ табигдаhан асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ Санагын совхозой малшан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Н. Бальжурова, Далахайн совхозой директор В. Хартаев, Михайловскын совхозой хонишон И. Яньков, Хамниин совхозой хонишон Е. Норбоева болон бусад хабаадалсаhан байна.

КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь С. Бадмаев зүблөөн дээрэ хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Д. АЮШЕЕВ.

СОЦИАЛИЗМ БАЙГУУЛХА ХАРАА ШЭГЛЭЛТЭЙ

Вьетнамай коммунистнуудай съезд хүдэлмэреэ дүүргэбэ

ХАНОЙ. (ТАСС-ай тусхай корр). Вьетнам арадай дайшалхы революционно манлан энээнhээ хойшо Вьетнамай Коммунис парти гэжэ нэрлэгдэхэ юм. Партиин IV съездын декабриин 20-до болоhон түгэсхэлэй заседани дээрэ тэрэнэй нэрые шэнэдхэн хубилгаха тухай шиидхэбэри абтаhан байгаа.

Съезд нүхэр Ле Зуанай хэhэн Центральна Комитедэй политическэ тоосооое бүримүhэн hайшаагаад, тэрэниие партиин ажал ябуулгын үндэhэ hуури болгохо гэжэ тогтообо.

Съездын делегадууд хүгжэлтын ба экономико, соёл культура хубилган hайжаруулгын хоёрдохи табан жэлэй (1976—1980 онууд) түсэбэй гол шэглэлнүүдые, зорилгонуудые нэгэн hаналтайгаар hайшаагаа.

Тогтоол баталагдан абтажа, партийна байгуулалтын дүй дүршэл, зорилгонууд тэрээн дотор hайшаагдаhан байна.

Вьетнамай Коммунис партиин Устав съезд дээрэ абтаа.

Бэеэ дааhан байдалтай Вьетнам социалис байгуулалтын хараа замаар хэлбэришэгүйгөөр дабшаха юм гэжэ КПВ-гэй IV съездын тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ. Имагтал социализм манай арадые үгытэй ядуу, гээгдэнги түлюур байдалhаа гаргажа, эдэнэртэ жаргалта байдал олгохо байна гээд энэ документ соо хэлэгдэнэ.

Империалис ээрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүү, национальна бэеэ дааhан байдалай ба өрхэ сүлөөгэй түлөө, дайнай hандаралнуудые усадхажа, арадай ажахые хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэнь вьетнам арадта ехэ туhаламжа үзүүлжэ байhанайнь түлөө энэ тогтоол соо Советскэ Союзда, бусад социалис оронуудта гүнзэгы баяр баясхалан хүргэгдэнэ.

Съезд дээрэ КПВ-гэй Центральна комитедэй шэнэ бүридэл hунгагдаа. Центральна Комитедэй түрүүшын пленум дээрэ КПВ-гэй ЦК-гай Политбюро, КПВ-гэй ЦК-гай Секретариат, Центральна шалгалтын комисси нэгэн дуугаар hунгагдаа гээд мэдээсэгдэбэ.

Пленум нүхэр Ле Зуаниие КПВ-гэй ЦК-гай Генеральна секретаряар hунгаа.

Ле Зуан, Чыонг Тинь, Фам Ван Донг, Фам Хунг, Ле Дык Тхо, Во Нгуен Зиап, Нгуен Зуй Чинь, Ле Тхань Нги, Чан Куок Хоан, Ван Тиен Зунг, Ле Ван Лыонг, Нгуен Ван Линь, Во Ти Конг, Тю Хюи Ман гэгшэд—КПВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдээр, То Хыу, Во Ван Киет, До Мыой гэгшэд партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадуудаар hунгагдаhан байна.

Съездын делегадууд болон айлшадай удаан үргэлжэлhэн альга ташалгаар угтагдажа, нүхэр Ле Зуан түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ. Тэрэ съездын ба бүхы партиин үмэнэhөө социалис оронуудай Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудта, аха дүү бусад партинуудта, мүн делегацинуудайнь КПВ-гэй IV съездэ хабаадажа байhан национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдтэ халуун баяр баясхалан хүргөө. Хабаадалсажа байhан ушарынь вьетнам арадтан агууехэ хани барисаатай, дайшалхы hанал нэгэтэй байлгын үнэн зүрхэнэй мэдэрэл болоно.

КПВ-гэй IV съезд Эхэ ороноо национальна талаарнь сүлөөлэлгын, нэгэдүүлгын хэрэгэй бүрин түгэс илалтые харуулhан, социализм байгуулхын тула партиин, бүхы арадай хараа шэглэл тодорхойлhон байна гэжэ Ле Зуан хэлээ. Энэ хараа шэглэлые бэелүүлхэ гээшэ манай гол зорилго мүн.

Хүдэлмэришэн ангиин, ажалша арадай, бүхы үндэhэ яhатанай аша туhада алба хэхэhээ ондоо зорилго манан партида байхагүй. Зэргэнүүдээ арюудхаха, арадай нэрэ хүндэдэ хүрэмэ хүтэлбэрилэгшэ, эдэнэй үнэн зараса байха гэhэн Хо Ши Минэй заабаринуудые парти хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ юм.

Нэгэдэмэл, бэеэ дааhан байдалтай Вьетнам социализмын түгэс илалта туйлаха юм! — гэжэ Ле Зуан түгэсхэлдөө мэдүүлбэ.

Вьетнамай Коммунис партиин IV съезд хүдэлмэреэ дүүргээ.

* * *

Партиин IV съездын хүдэлмэридэ хабаадаhан аха дүү партинуудай делегацинуудай хүндэлэлдэ КПВ-гэй Центральна Комитет уулзалга эмхидхээ.

* * *

Партиин IV съездын хүдэлмэриин дүүрэhэндэ зорюулагдаhан залуушуулай жагсаал Ханойдо болобо.

Мүнөөдэр— Энергетигүүдэй үдэр

ШЭДИТЭ ХҮСЭНЭЙ ШЭНЭ СТАНЦИ

ГУСИНООЗЕРСКЫН ГРЭС-эй БАРИЛГА ТУХАЙ

ХАРАА ЗОРИЛГОМНАЙ ҮШӨӨ ЕХЭ

Он жэлнүүдэй үнгэрөөшье һаа, түүхэтэ хэрэгүүдээр баян 1976 онииe хүн зон сэдьхэлээ хүдэлгэн дурдахал байха. Партиин XXV съездын үнгэрһэн жэл. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй дорюун алхам хэһэн жэл. Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхээр зориг... олон бүхы совет арад, тэрэ тоодо Буряадай республикын ажалшад 1976 ондо габшагай шангаар хүдэлжэ, эрхим амжалтануудые туйлаа.

Колхоз, совхозуудай поли дээрэ, завод, фабрикануудай цехүүд соо эршэтэ ажал орьёлон бусалжа, һайн шанартай продукци ехээр гаргагдажа, түсэб уялганууд хаа хаанагүй амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн тухай хүдэлмэришэд, хүдөөгэй ажалшад олоороо элидхэнэ.

Баян дэлгэр Буряад ороной газар дайда дээрэ гайхамшаг ехэ ажал хэгдэнэ. Республикын хойто нютагуудта оло мянган хүдэлмэришэд хоридохи зуун жэлэй асари ехэ барилга — Байгал-Амарай түмэр зам барижа байна. Байрын гэрнүүд, сад - яслинуудай, соёлой болон һургуулиин байшангууд, завод, фабрикануудай корпусууд хаа хаанагүй ербын бодоно. Энэ олон барилгануудые харахада хүнэй досоо баяр омогорхол түрэнэ.

Арбадахи табан жэлэй томо барилгануудай нэгэн—Гусиноозёрскын ГРЭС-эй талмай дээрэ үдэр һүнишье эршэтэ ажалай абяан зэдэлнэ. Амаралтыншье үдэрнүүдтэ барилгашад, хабсаргагшад, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд хаба шадалаа гамнангүйгөөр ажаллана. ГРЭС-ые бодхожо байгаа оло мянган хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд энэ жэл тон ехэ ажал хээ. Байгша ондо нэгэдэхи энергоблогые ашаглалгада тушааха, республикын промышленна предприятинуудта, мүн аха дүү Монгол ороной барилгануудта электрын галай гэрэл хүсэ үгэхэ гэһэн социалис уялга барилгашад, хабсаргагшад инженерно-техническэ мэргэжэлтэд абаһан юм.

Энэ хараа зорилгонуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхэ болоходо олон бэрхэшээлнүүд дайралдаа. Барилгын материал дуталдаха. Мэргэжэлтэд, дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд үсөөдэхэ. Гэбэшье Эхэ ороноймнай олон зүгһөө ГЭС-үүдые барижа байһан эрхим түрүү хүдэлмэришэд манай Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгада ехэ олоор эльгээгдэһэн байна. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй июнь һарада манай барилга дээрэ 4200 хүн хүдэлжэ байгаа һаа, октябрь, ноябрь һаранuudта тэдэнэй тоо 5000-да хүргэгдэһэн байна.

Эдэ олон хүдэлмэришэдые ажалаар хангаха, тэдэнэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ гэһэн хүнгэн бэшэ зорилго эндэ барилга хэжэ байгаа 24 организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй урда табигдана. Ажалаа хайшан гэжэ эмхидхэнэш, хүдэлмэришэдтэй үгээ хэр ойлголсоноош, эндэһээл бүхы амжалтанууд дулдыдаха бшуу. Жэшээлхэдэ, Александр Гаврилович Тарановай хүтэлбэрилдэг «Востокэнергомонтаж» трестын участогай хүдэлмэришэд энергоблогуудые хабсаргаха тон харюусалгатай, эгээл шухала хүдэлмэри бүтээнэ. Энэ участогай хүдэлмэришэд түрүүшын энергоблогые хабсаргалсаһан байна. А. И. Шебаршов, В. И. Арташов, В. И. Краснов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданuudай хүдэлмэришэд илангаяа шалгараа. Эдэ бригаданuudай гэшүүд нэгэдэхи энергоблок хабсаргаха гол хүдэлмэри хэһэн байна. Эдэнэй оролдолго шадабари гаргаһанай ашаар лэ түрүүшын энергоблогой туршалга ноябриин 4-һөө эхилээ һэмди. Бүхы агрегадууд эрхимээр хүдэлжэ, хабсаргагшадай, инженерно-техническэ мэргэжэлтэдэй һайн шанартайгаар ажалаа хэһэнииe гэршэлээ.

Манай хүдэлмэришэд хоёрдохи энергоблогые хабсаргаха хүдэлмэри дүүргэжэ байна. Декабриин 25-да соргонууд соогуур тоһо ябуулжа үзэхэмнай. Энэ энергоблогые хабсаргаха хүдэлмэридэ гурбан һара үгтэдэг юм. Хүдэлмэришэднай энэ ажалаа оройдоол нэгэ һара 10 хоногой туршада дүүргэһэн байна. Эндэ А. И. Шебаршовой хүтэлбэрилдэг бригадын хабсаргагшад мүн лэ шалгараа. Эдэнэр турбинын цилиндрнүүдые болзорһоонь гурбан хоногоор урид хабсаргажа, һайн үрэ дүн туйлаа. Тэрэнэй амжалтанууд тухай һаяшаг гаргагдаһан «Сахилгаан хуудаһан» дээрэ онсо тэмдэглэгдээ һэн.

Александр Иванович Шебаршов шэнги «алтан гартай», урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой хүдэлмэришэд манай Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилга дээрэ ехэ олон. Тэдэнэй үнэн сэхэ ажалһаа, оролдолгоһоо манай бүхы һайн һайхан хэрэгүүд, амжалтанууд дулдыдана. Тэдэнэй үсэд нэтэрүүгээр ажаллаһан дээрэһээл нэгэдэхи энергоблок бэлэн болоо. республикын промышленна предприятинуудта түрүүшын 210 мянган киловатт электрын галай элшэ хүсэ үгэхэнь ойртоо.

Манай ГРЭС-эй элшэ хүсэн завод, фабрикануудай оньһон түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэжэ захалхань. Ажалша зоной байранууд дотор яларан носохонь. Хэдэн хүдэлмэришэдэй үдэр һүниие илгангүй, үсэд шангаар хүдэлһэн ажалайнь үрэ дүн энэл даа. Совет гүрэниие байгуулһан, дэлхэйн пролетаринадай агууехэ вождь В. И. Ленинэй зохёоһон ГОЭЛРО-гой түсэбүүд нигэжэ бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна ха юм.

Гусиноозерскын ГРЭС-эй нэгэдэхи энергоблок электрын элшэ хүсэ һаяын сагта үгэжэ захалха. Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгашадай хэхэ юумэн үшөөл ехэ. Тус тустаа 210 мянган киловатт электрын галай элшэ хүсэ үгэхэ арбан хоёр энергоблок эндэ тодхогдохо юм. Тингэхэдэ тус ГРЭС 2 миллион 500 мянган киловатт электрын галай гэрэл хүсэ үгэхэ юм.

Арбадахи табан жэлэй туршада эндэ зургаан энергоблок тодхожо, ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээниие дүүргэхэ гэһэн даабаритайбди. Энэ зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула бидэнэр нилээд ехэ ажал хүдэлмэри хэхэ болоноолди даа. 1977 оной түрүүшын кварталда хоёрдохи энергоблогые ашаглалгада үгэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр барилгашад болон хабсаргагшад хүдэлжэ байна. Социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хабсаргалгын, хамһабариин хүдэлмэри эрхим шанартайгаар бүтээхэ гэжэ эрмэлзэнэ. «Сибспецэнергомонтаж», «Сибэнергосанмонтаж», «Электросибмонтаж», «Востокэнергомонтажизоляция» трестнүүдэй участогуудай хүдэлмэришэд даажа абаһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандана, ажалаа һайн шанартайгаар хэжэ, даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Дээрэ дурдагдаһан участогуудай коллективүүд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари хоёр һараар урид дүүргэһэн юм. Эдэ коллективүүд туйлаһанаа саашадань улам арьбадхажа, 1977 оной даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, Агууехэ Октябриин 60 жэлэй алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха хүсэлэнтэй.

Мүнөө хүдэлмэришэднай Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойдо габшагай 60 неделиин соносхоод, хүдэлжэ байна. Барилга-хабсаралтын хүдэлмэри гүрбан халаанай туршада таһалгаряагүйгөөр ябуулагдана. Үдэр хоногой ошохо тума мүрысөөнэй эршэ улам шангадана. Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгашад арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ муу бэшээр хүдэлжэ, зарим тэды амжалта туйлаа. Бидэнэр энэ жэл 17 миллион 515 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаряа болзорһоонь урид декабриин 21-дэ дүүргэбэбди. Оло мянган хүдэлмэришэдэй оролдосотой һайнаар ажаллаһанай үрэ дүн энэл даа. Хоёрдохи энергоблок хабсаргаха хүдэлмэри дүүргэгдэжэ байна. Нигээд туршалга хэжэ эхилхэмнай.

Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгашад арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлые яһала һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр түгэсхэжэ байна. Мүнөөдэр манай оло мянган хүдэлмэришэд ехэ баяртайнууд. Мүнөөдэр энергетигүүдэй заншалта һайндэр. Манай хүдэлмэришэдэй туйлаһан ажалай илалтын үдэр. Энэ илалта хүнгэн бэшээр туйлагдаа. Иимэ үдэрнүүд хүнэй ажабайдалда оло дайралдадаг бэшэ ааб даа. Олон жэлнүүдэй туршада габшагай шангаар хүдэлжэ хооһон байһан талада асари ехэ ГРЭС бодхообди.

Энэ ГРЭС-эй үйлэдбэрилэн гаргаһан электрын галай элшэ хүсэн завод, фабрикануудай оньһон түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэжэ эхилбэ. Эхэ ороной экономикые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ ГРЭС-эй оруулха хубита тон ехэ. Энээн дээрэһээл энэ барилгые түргэн болзор соо дүүргэхэ гэһэн тон харюусалгатай асуудал бидэнэй урда табигдана. Үшөө арбан нэгэн энергоблогуудые эндэ тодхохобди. Барилгашад, хабсаргагшад энэ зорилгоёо дүүргэхэ дүүрэн арга шадалтай гээд мүнөөдэр энергетигүүдэй заншалта һайндэр хэлэхэ байнаб.

Н. ГОРБУНОВ,
Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгын управлениин начальник.

КОММУНИСТНУУД ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Манай «Сибэнергострой» трестын оньһожоруулагдамал колоннын хүдэлмэришэд Гусиноозёрскын ГРЭС-эй барилга дээрэ тон шухала, харюусалгатай ажал хэнэ. Бидэ халуун уурал дамжуулха соргонуудай нүхэ малтанабди. Галуута нуурһаа ГРЭС тээшэ хоёр километр ута канал татаһан байнабди. Манай механизаторнууд, жолоошод, бүхы хүдэлмэришэд үдэр бүриингөө даабариие дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын тула яһала оролдодог. Оньһон техникээ миин байлгангүйгөөр хүдэлгэхэ, хүдэлмэриин сагые хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ эрмэлзэдэг.

Экскаваторай машинист Петр Иванович Дроздов бэшэнэй дундаһаа ехэ шалгардаг. Тэрэ олон үгэгүй хүн юм. Гэбэшье оньһон техникээ һайн мэдэдэг. Газар малтаха ЭКГ-4,6 түхэлэй экскаватораа шадамар бэрхээр хүдэлгэжэ, ашаанай машинануудта шорой ехэл түргэнөөр ашадаг. Тэрэнэй гэмээр нэгэшье машина миин байдаггүй. Коммунист Пётр Иванович Дроздов ажалдаа нигэжэ үнэн сэхээр хандана. Хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлнэ. Үдэр бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэжэ, бэшэндээ түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг юм.

Пётр Иванович Дроздов һайнаар хүдэлхынгөө хажуугаар олониитын хэрэгтэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэрэ колоннынгоо партийна бүлэгэй эмхидхэлшээр дэбжүүлэгдэһэн байха юм. Бүлэгэйнь гэшүүд бултадаа хүдэлмэришэд.

Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ коммунистнууднай ехэ анхарал табидаг, колоннын хүтэлбэрилэгшэдтэ ехэхэн туһа хүргэдэг байха юм. Ажалай журам эбдэһэн хүдэлмэришэдтэй П. И. Дроздов нюур сахингүй хөөрэлдэдэг, ямар алдуу хэжэ байһаниинь ойлгуулжа шададаг, бэрхэ һургаан хүмүүжүүлэгшэ юм. Һайнаар хүдэлдэг, коллектив дотороо хүндэтэй хүнэй үгэ бүхэн ехэ сэгнэгдэдэг шуу.

Манай колоннын хүдэлмэришэдэй дунда муугаар хүдэлдэг хүдэлмэришэдые олохогүйт.

Хүдэлмэришэднай арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлнэ байна. Бидэнэр байгша ондо 1 миллион 500 мянган түхэригэй барилга хэхэ аад, 1 миллион 747 мянган түхэригэй ажал хээд байнабди.

Хүдэлмэришэднай энэ бүхы амжалтануудаа үшөөл арьбадхаха гэһэн хүсэл эрмэлзэлгэтэйгээр ажаллана. Хаба шадалаа туршалсан, дундаа мүрысэнэ. Бульдозерист Шалим Гарипович Касямов ГРЭС-эй барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Газар малтаха, жэгдэлхэ ажалаа һайн шанартайгаар бүтээдэг. Халаанай нормые 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. «Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгээр шагнагданхай. Иван Иванович Русин эрхим түрүү ажалаараа бэшэнэй дундаһаа шалгарна. ГРЭС-эй барилгада 1970 онһоо хабаадалсана. Д-250 түхэлэй бульдозероо бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, олоной һайшаал магтаалда хүртэнэ.

Дурдаха болоо һаа, манай коллектив дотор иимэ ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд олон. Тэдэнэй ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, эршэтэй шангаар хүдэлһэн дээрэһээл даабари үлүүлэн дүүргэгдэнэ. ГРЭС-эй барилга түргэдхэгдэнэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Бидэнэй хэхэ юумэн үшөөл ехэ. ГРЭС-эй нэгэдэхи энергоблок ашаглалгада үгтэхэнь ойртоо. Саашадаа бүри шангаар хүдэлхэ, үшөө арбан нэгэн энергоблок тодхохо болонобди. Энэ бүхы ажал саг болзортонь дүүргэхын тула ГРЭС-эй барилгада хабаадагшад бүхэн оролдохол болоно бшуу.

1966 оной январь һарада манай колоннын барилгашад Загастайн талада ерэжэ, энэ барилгын түрүүшын гадаһа хадхаа бэлэй. Тэрэ гэһээр арбан жэл үнгэрөө. Мүнөө асари ехэ ГРЭС-эй корпус ербын бодоод, хүн зоной сэдьхэл бодол хүлгөөн байнал. Энэ барилгын эхин һуури табилсажа, эдэ болотornь барилсаабди гэжэ һанахада, досоо баярта бодол түрэнэ. ГРЭС-эймнай түрүүшын электрын элшэ хүсэн шэжэм утаһаар дамжан промышленна предприятинуудта, колхоз, совхозуудта ошохо. Энэ ажалша зоной туйлаһан тон ехэ илалта мүн болоно. Саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэбди, арбадахи табан жэлдэ ГРЭС-эй хэдэн блогуудые ашаглалгада үгэхын тула бидэнэр, барилгашад, үшөөл шангаар хүдэлхэ болоноолди лаа.

В. БАТЫШЕВ,
«Сибэнергострой» трестын оньһожоруулагдамал колоннын инженер.

БИДЭНЭЙШЬЕ ХУБИТА БИИ

Электрын элшэ хүсэ үгэхэ энергоблогуудай элдэб олон соргонуудые, халуун уурал дамжуулха соргонуудые асбоцементнэ зүйлнүүдээр орёожо, дулаалха талаар харюусалга ехэтэй шухала ажал бидэ дүүргэнэбди. Ажалдаа ямараар ханданаш, тэрээнһээл бүхы юумэн дулдыдаха: хүдэлмэриин шанар, даабариин дүүргэлтэ нэн түрүүн харагдаха. Бидэнэр муу шанартайгаар ажал хэжэ, голодоһо гаргаха эрхэгүйбди. Тиимэ эрилтэ минии хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүдэй урда табигдана. Хүдэлмэришэднай тон харюусалгатай ажал хэжэ байдагаа ойлгоно. Энээн дээрэһээл ехэл оролдожо, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Үдэр бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэхын тула хаба шадалаа гаргана.

Байгша оной ноябриин 4-дэ нэгэдэхи энергоблогые мазут дээрэ хүдэлгэжэ туршагдаа һэн.

Тиигэхэдэ манай хэһэн ажал һайн сэгнэлтэдэ хүртөө һэн. Бидэнэр мүнөө хоёрдохи энергоблогой соргонуудые орёожо дулаалнабди. 1977 оной январиин һүүл багаар энэ энергоблогой туршалга хэгдэхэ юм. Тэрэ болотор бидэ бүхы ажалаа дүүргэхэ ёһотойбди. Хэхэ ажал ехэ. Үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргээгүй һаа, хоёрдохи энергоблогые ашаглалгада үгэхэ сагые унжагайруулжа болохобди.

Бидэнэр ажалай сагые зүбөөр, хүсэдөөр хэрэглэхэ, хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлхэ гэжэ эрмэлзэнэбди. Олонхи хүдэлмэришэднай урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шаданашье. Манай бригада комсомол-залуушуулай бригада гэһэн нэрэ зүүжэ ябана. Энэ нэрэдээ хүрэмөөр хүдэлхэ ёһотойбди. Комсомолшууд Наташа Хорошева, Валентина Ковалева гэгшэд бригадынгаа гэшүүдэй дундаһаа эрхим ажалаараа, сэхэ сагаан абари зангаараа шалгардаг. Эдэнэр ажалаа эмхидхэхэдэм ехэ туһа хүргэдэг. Бидэнэр халаанайнгаа даабари 40—50 процентээр үлүүлэн дүүргэнэбди. Байгша оной август һараһаа 1977 оной түсэбөөр хүдэлжэ байнхабди. Арбадахи табан жэлэй томо барилгада хабаадалсажа байнабди. Манай ГРЭС-эй үйлэдбэрилэн гаргаһан электрын элшэ хүсэн аха дүү Монгол орондо, республикымнай промышленна предприятинуудта, БАМ-ай барилгада үгтэхэ юм. ГРЭС-эй үйлэдбэрилэн гаргаха электрын галай элшэ хүсые хаа хаанагүй тэсэжэ ядан хүлеэнэ. Тиимэһээл шадаха зэргээрээ хүдэлнэбди. Энэ үдэрнүүдтэ нэгэдэхи энергоблок электрын элшэ хүсэ үгэхэнь. Эндэ багаханшье һаа, бидэнэй оруулһан хубита бии гээд һанагдана.

В. ГОМБОЕВА,
«Востокэнергомонтажизоляция» трестын бригадир коммунис ажалай ударник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир В. Н. Гомбоева.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

БҮХЫ АГРЕГАДУУД ҺАЙН ХҮДЭЛНЭ

Юһэдэхи тэмдэг. Эндэ ГРЭС-эй энергоблогуудай хүдэлмэриие хинан шалгажа байха орёо нарин оньһон приборнууд тодхогдонхой. Үргэн һаруул зал соо хүхэ, ногоон, ягаахан галнууд яларан носоно. Хаана ямар узелнууд, агрегадууд хэр хүдэлнэб? Эдэ бүхы юумэнүүдые орёо нарин приборнууд харуулаад орхино. Минутын туршада турбина хэды дахин эрьелдэнэб? Уһанай халуун хэды градуста хүрөөд байнаб? Эдэ мэдээсэлнүүдые приборнууд агшам зуура сүм харуулха аргатай.

Залай дунда ута стол табигданхай. Эндэ халаанай дежурна инженер һууха юм. Халаанай дежурна инженер эдэ приборнуудай мэдээсэлээр элдэб шиидхэбэринүүдые абаха байна.

— Нэгэдэхи энергоблогой хүдэлмэри сүм шалгаха приборнууд эндэ тодхогдожо дүүрэә. Турбинын гол хэды шэнээн халаад байнаб, уһанай температура хэды градуста хүргэгдэбэб гэжэ сүм харуулха приборнууд эндэ бии, — гэжэ инженер-наладчик А. С. Паньков хөөрэнэ.

Ужам һаруул зал соо хабсаралгын хүдэлмэри түлэг дундаа хэгдэжэ байна. Элдэб зүйлэй приборнууд эндэ тодхогдоно. Оронoймнай область, хизаарнуудһаа ерэһэн хүдэлмэришэд, инженер болон технигүүд Гусиноозерскын ГРЭС-эй орёо нарин түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэри хинан шалгаха приборнуудые тодхожо байнад.

ГРЭС-эй гол корпус дотор эршэтэ ажалай абяан замханагүй. Хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд гурбан халаанай туршада таһалгаряагүй хүдэлнэд.

— Котёлнуудта нүүрһэ дамжуулха оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхохо харюусалгатай хүдэлмэри промышленна барилгын хоёрдохи участогай хүдэлмэришэд хэһэн юм. Энэ участогай хүдэлмэришэд бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээгээ, — гэжэ ГРЭС-эй барилгын управлениин главна инженер Ф. А. Бехер томоотойгоор хэлэнэ. Тэрээнтэй хамта нүүрһэ дамжуулха түхеэрэлгэнүүдые харабабди. Эдэ бүхы оньһон техникын хүдэлмэриие хинан шалгажа байха приборнуудтай тусгаар зал бии. Эндэ ороходомнай халаанай начальник В. В. Рабогашвили тоогүй олон приборнуудые ехэл анхаралтайгаар хаража байба.

— ГРЭС-ые проектнэ хүсэндэнь оруулхада сүүдхэдэ 3.200 тонно нүүрһэн галдагдаха юм. Иимэ ехэ нүүрһэ ГРЭС-эй котёлнуудта дамжуулхын тула оньһон түхеэрэлгэнүүд тон һайнаар хүдэлхэ ёһотой. Һаяшаг туршалга хэхэдэ бүхы агрегадууд ехэ һайнаар хүдэлөө һэн. Барилгашад-хабсаргагшад үнэн зүрхэнһөө оролдожо хүдэлөө, — гэжэ халаанай начальник В. В. Рабогашвили баяртайгаар хэлэнэ.

Эдэ бүхы оньһон түхеэрэлгэнүүдые ашаглаха мэргэжэлтэд олдонхой. Мотористнууд, халаанай дежурна слесарьнууд эндэхи оньһон түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэхоор Братскын ТЭС-тэ ошожо, тусгаар һургуули дүүргэһэн байна. Е. Г. Короткова, Д. З. Истафилова, Е. В. Муразикина гэгшэд ГРЭС-эй котёлнуудта нүүрһэ дамжуулха түхеэрэлгэнүүдые сүм шудалаа, хүдэлгэжэ үзөө. Нэгэдэхи энергоблогые хүдэлгэжэ, 210 мянган киловатт электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ хүсэд һайн бэлэдхэлтэй.

Гусиноозёрскын ГРЭС. Утаа гаргаха 180 метр үндэр хоолойн оройдо Улаан туг далбана. ГРЭС-эй барилгашад энэ үдэр ехэ баяртайнууд. ГРЭС-эй түрүүшын энергоблок тушаагдаха ойртоо. Үдэр һүниие илгангүй хүдэлөө. Барилгашад бүхы хүсэ шадалаа гаргаа. Олон бэрхэшээлнүүдые дабажа гараа. Эдэнэр энергетигүүдэй заншалга һайндэрые ажалай бэлэгтэйгээр угтажа байһандаа баяртайнууд. Барилгашад 1977 ондо хоёрдохи энергоблок ашаглалгада тушаахаар бэлдэжэ байна. Энергетигүүд ёһотойл баатаршалга гаргаа.

К. ЖАМЬЯНОВ

АМЖАЛТААР БАЯСАНАБДИ

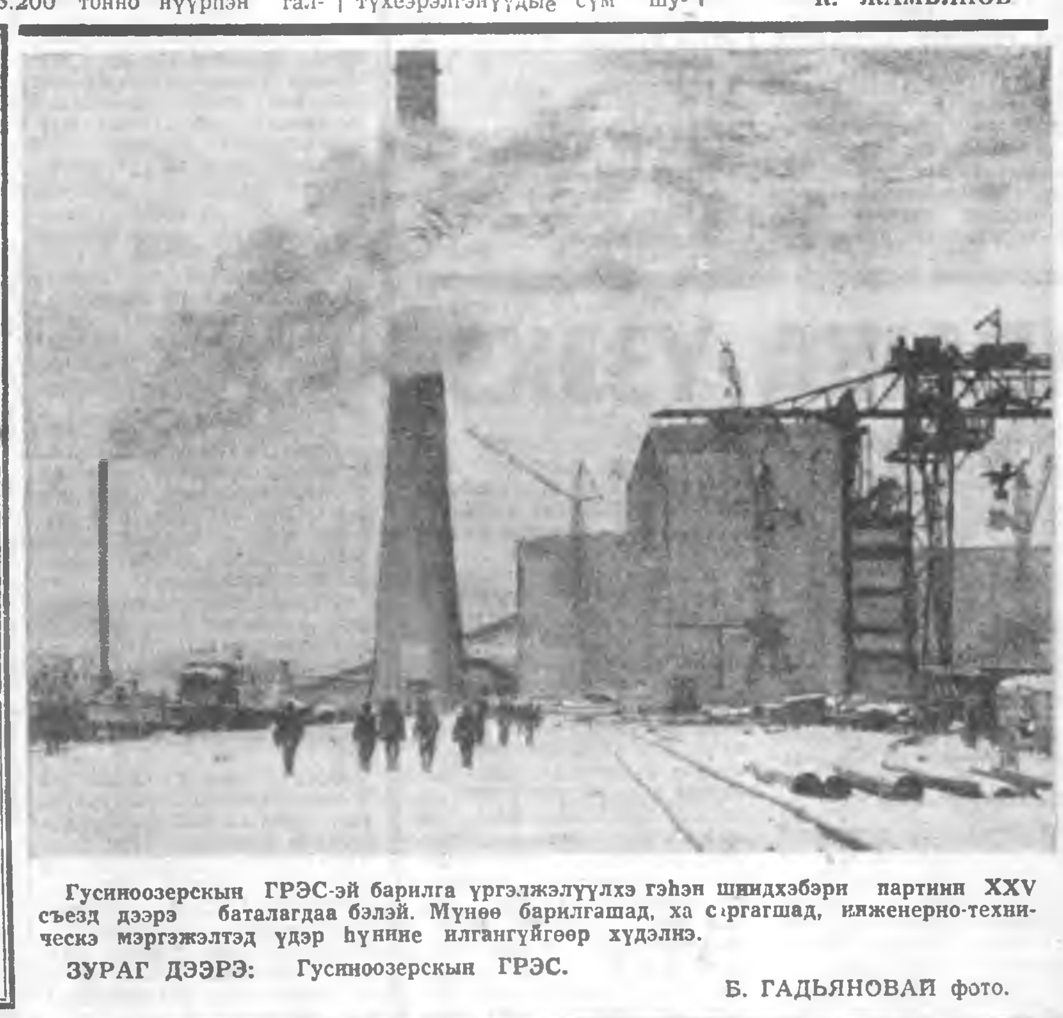
Би турбинануудые хабсаргаха хүдэлмэриин 6-дахи разрядтай хүм. Ириклинскэ ГРЭС-эй барилгада хабаадалсажа, 300 мянган киловатт электрын элшэ хүсэ үгэхэ зургаан энергоблок тодхолсоо һэм. Гусиноозерскын ГРЭС-эй нэгэдэхи энергоблок хабсаргалсаха аза талаан намда тудаһан. Мүнөөдэр—Энергетигүүдэй һайндэр энэ ГРЭС-эй нэгэдэхи энергоблогой хүдэлхэ саг ойртоо. Олон хүдэлмэришэд оролдосотойгоор хүдэлжэ, нэгэдэхи энергоблогые арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ашаглалгада энэ үдэрнүүдтэ оруулхань.

Хоёрдохи энергоблок хабсаргаха хүдэлмэри дүүргэгдэә. Декабриин 25-һаа тоһоор шалгалта хэжэ захалхамнай. Хоёрдохи энергоблогые оройдоол нэгэ һара арбан үдэрэй туршада хабсаргаһан байнабди. Богони болзор соо тон ехэ ажал хэгдэһэн байна.

Манай «Востокэнергомонтаж» трестын бүхы хүдэлмэришэд ёһотойл баатаршалга гаргаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. В. П. Арташов, В. И. Краснов гэгшэдэй бригаданuudай коллективүүд илангаяа шалгараа. Минии хүтэлбэрилдэг бригадын слесарь хабсаргагшад энергоблок хабсаргаха гол хүдэлмэри хэһэн байна. Бидэнэр ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээхын түлөө яһала оролдообди. Түрүүшын энергоблогой туршалта амжалтатайгаар үнгэргэгдөө. Бүхы агрегадууд, узелнууд найдамтайгаар хүдэлжэ, хабсаргагшадай эрхим шанартайгаар ажалаа хэһэниие гэршэлэн харуулаа.

Минии хүтэлбэрилдэг бригадада дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд олон. Слесарь-хабсаргагшын 6-дахи разрядтан Анатолий Наумченко, 5-дахи разрядтай Вячеслав Забелин гэгшэд эрхим һайнаар хүдэлнэ. Эдэнэй ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг дээрэһээл нэгэдэхи энергоблок эрхим шанартайгаар хабсаргагдажа, электрын элшэ хүсэ үгэбэ гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Бидэнэй хэхэ ажал үшөөл ехэ. Туйлаһанаа арьбадхахын тула хаба шадалаа гаргахал болонобди.

А. ШЕБАРОВ,
«Востокэнергомонтаж» трестын хабсаргагшадай бригадир.

Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилга үргэлжэлүүлхэ гэһэн шиидхэбэри партиин XXV съезд дээрэ баталагдаа бэлэй. Мүнөө барилгашад, хабсаргагшад, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд үдэр һүниие илгангүйгөөр хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гусиноозерскын ГРЭС.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ЗАЛУУ НАҺАНАЙ ЗАЛИ БАДАРУУЛАН

Гусиноозёрскын ГРЭС-ые комсомол залуушуулай Бүхэсоюзна габшагай барилга гээд соносхогдоо бэлэй. Энэ барилгада ороноймнай олохон область, хизаарнуудһаа залуушуул комсомолой путёвкоор ерээд, эрхим һайнаар ажаллажа байна. Мүнөө 400-аад комсомолшууд энэ ехэ барилгада хабаадалсажа, ГРЭС-эй барилгые түргэн саг соо дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана. Комсомол-залуушуулай 8 бригада эндэ эмхидхэгдэнхэй. Энэ бригаданuudай коллективүүдтэ тон харюусалгатай участогууд даалгагдадаг байха юм. Тэдэ дундаа мүрысэнэ. Һара бүри мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо, эрхим һайн үрэ дүн туйлаһан коллективүүд мүнгэн шангаар урмашуулагдадаг, тэдэнэй нэрэ соло олоной дунда соносхогдодог байна.

Леонид Сергеевич Синицынэй хүтэлбэрилдэг бригадада дүй дүршэлтэй, ажалша бэрхэ залуушуул суглараа. Эдэнэр нэгэдэхи, хоёрдохи энергоблогуудые хабсаргалсаһан байха юм. Бригадын гэшүүд комсомолшууд Вячеслав Парфионов, Валерий Зинкевич гэгшэд энергоблогуудай соргонуудые хабсаргаха ехэ дүршэлтэй болонхой. Даажа абаһан ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээхэ гэжэ оролдодог, Валерий Зинкевич үшөөл залуу. Гэбэшье Шэтын ГРЭС-эй барилгада хабаадалсажа, нилээд дүршэлтэй болоһон хүдэлмэришэн. Вячеслав Парфионов Назаровска ГРЭС-эй барилгада хүдэлжэ байһанаа комсомолой путёвкоор нишэ ерээд, амжалтатай һайнаар, нүхэдэйнгөө дунда магтаалтайгаар хүдэлнэ. Л. С. Синицынэй бригадын гэшүүд бултадаа иимэ урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтойгоор ажаллана. Энэ бригадын коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид сентябриин тэн багаар дүүргээ бэлэй. Залуушуул хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлнэ ха юм.

Залуу наһан... Эршэ зоригоор, урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолоор билтарпан эдир залуу наһан. Комсомолшуудай гаргаһан баатаршалганууд тухай хэды олон дуунууд, поэмэнүүд зохёогдоо гээшэб? Днепрострой, Турксиб, Магнитогорскстрой, шэнэ газар хахалалга. Комсомолшуудай гаргаһан баатаршалганууд хэзээдэшье мартагдахагүй. Комсомолшууд дүлэтэ хэрэгүүдээ үргэлжэлүүлһээр. Хоридохи зуун жэлэй асари ехэ барилга — Байгал-Амарай түмэр замай барилга дээрэ оло мянган залуушуул ба комсомолшууд хүдэлнэ.

Ороноймнай томо томо барилганууд комсомол-залуушуулай Бүхэсоюзна габшагай барилга гээд соносхогдоо. Хаана комсомолшууд бэ, тэндэ баатаршалга гаргагдадаг, тэндэ илалта туйлагдадаг гэжэ һайн мэдэнэбди.

Залуу барилгашан Галина Кутузовагай нэрэ мүнөө ходол дурдагдадаг, бэшэндэ жэшээ бо гон табигдадаг. Галина Кутузова залуушье һаа, 17 хүнһөө бүридэһэн бригада эмхидхээд, ГРЭС-эй гол корпусой барилга дээрэ урагшатайгаар хүдэлжэ байна. Галина Кутузовагай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд хана штукатурдаха шэрдэхэ ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээжэ, даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Залуушуулай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ оло дахин шалгарһан байха юм.

Галина Кутузова Новосибирскын ТЭЦ-эй барилга хэлсэжэ, дүршэл шадабаритай болоһон бэрхэ хүдэлмэришэн. Ажалаа зүбөөр эмхидхэнэ. Барилгаша басагадтаа зүбшэл заабари хэлэжэ, һайн жэшээгээрээ тэдэнээ дахуулна. Бэе бэеэ ойлголсонгүйгөөр арсалдаха, ажалай журам эбдэхэ ушар эдэнэй дунда нэгэтэшье дайралдаагүй. Эбтэй эетэйгээр хүдэлһэн дээрэһээл тус бригадын гэшүүд амжалтатайгаар хүдэлжэ, Гусиноозёрскын ГРЭС-эй барилгашадан дунда хүндэтэй болонхой.

Залуу барилгашадай иимэ урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтойгоор хүдэлхэнь урматайшье, баяртайшье байна. ГРЭС-эй барилгада хабаадалсажа байгаа комсомол-залуушуул бултадаа иимэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, Гусиноозерскын ГРЭС-эй нэгэдэхи энергоблогые ашаглалгада тушааха хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулаа. Саашадаа үшөөл габшагайгаар хүдэлжэ, арбадахи табан жэл соо ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээнэй барилга дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха бээзэ гээд этигэн найданаб.

И. УЖАКОВ,
ГРЭС-эй барилгын комсомолой штабай начальник.

...РЯАД ХЭЛЭН ДЭЭРЭ БОЛЬШЕВИК ...БЛЭЛЭЙ МҮНДЭЛЬӨӨР 55 ЖЭЛ ГҮЙСЭБЭ

...табин табан жэлэй ... 1921 оной дека... 21-hээ эхилэн, «Шэнэ ... гэжэ гүн удхатай ...рлэгдэhэн газетэ бу... ...лэн дээрэ Шэтэ хо... ...ража эхилhэн юм. Тус ...ВР-эй Буряад-Мон... ...втономито областиин ...иин орган гэжэ тоо... ... байгаашье hаа, бо... ...рэз партиин, Совет ... политикые, Октяб... ...бисхалай үзэл сурта... ...тэрүүлэн бэелүүлхын ...эдэбхитэй хүдэлмэри ...н юм. Гомбо Ринчи... ...ыл Зодбоин, мүн мэ... ...уряад коммунистнууд ...Амагаев, К. С. Ильин ...энэ газетын редак... ...аар ажаллаа.

... оной майн 30-да Бу... ...автономито республи... ...гуулагдахада, «Шэнэ ...й» редакци болон ти... ... август hарын тэн... ...эдэ-Үдэ нүүлгэгдэжэ, ...с газетын hүүлшын ... номер гараhан бай... ...шадаа энэ газетые ...д-Монголун үнэн» ...нэ нэрэ доро гарга... ...охо гэжэ шиидхэгдээ

...ээ мүнөө КПСС-эй ... республикын Вер... ...Соведэй болон Мини... ...эй Соведэй орган бо... «Буряад үнэн» газе... ...рүүшын номерой гара ...нөөдэр 55 жэл гүйсэ... ...э. Үнгэрhэн хахад ...лэй хугасаа соо «Шэ... ...дал» — «Буряад үнэн» ... хэhэн бүтээhэн ...ехэ. Тэрэ хадаа бу... ...адай 55 жэл соо га... ... замай үдэр бүриин ... түүхын дэбтэр юм. ...хэ олон мянган ажал... ...гараар бэшэгдээ.

...ын анхан гаража ...э, буряад зоной ... үзэг бэшэг мэдэхэ... ...аа. Тиимэhээ харан... ...аг байдалhаа мулта... ...нэ байдал мандуулан ...ыень газетэ уряа... ...ралта мүлжэлгэ доро ... үгытэй ядуушуулай ...сэдьхэлдэнь урма зо... ... түрүүлдэг hэн. 1923 ...уряад ажалшадай хэ... ...н жэлэйнгээ түүхэдэ ...рүүшынхеэ өөрын гү... ...рэ байгуулхадань, га... ...үүргэ улам дээшэлээ. ... ажахые хүгжөөхэ, хо... ...циальна ба соёлой ...ые усадхаха, арадай ... болон энхэ элүүр ... дэлгэрүүлхэ гэhэн ...он ехэ зорилгонууд ...еспубликын үмэнэ то... ...араа hэн. Тэдэнииие ... дээрэнь бэелүүлхын ... Буряадай партийна ...ациин бүхы хүсөөэ ...э байхадань, «Бу... ...онголой үнэн» эгээл ...ын туналагшань, ... арадые гэгээрүүлэг... ...идхэн жагсаагша хү... ...ожо шадаhан байна. ... арадые социалис ...алтын үргэн замда ... соёл гэгээрэлыень ...өр хүгжөөхэ, хүсэтэ ...и болон хамтын хү... ...ахы байгуулха гэhэн ...нуудта «Буряад үнэ... ...жал хэрэгынь сүм ...арганхай байгаа. Эдэ ...эрэгүүдтэ эсэргүүсэн, ...ибо татагша «хорото хубалзаануудые» Ал... ...Мархайн, Далюу Раб... ...лон Данхар Галдан ... сорболжологшодойн... ...ха гуурhаар ходо ... хадхаа.

...ай урда тээхи жэл... ... гараhан «Буряад үнэ... ...үдаhануд дээрэ Бу... ...рондоо мантан томо барилгануудые бодхоон, тэрэнээ индустриально-колхозно, хүгжэнги республика болгоhон хүнүүдэй баатар габьяата ажал тодо hайханаар харуулагдаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын hүроотэ шэрүүн жэлнүүдтэ «Буряад үнэн» оронойнгоо бүхы хэблэлтэй нэгэн хамта фашис булимтарагшадые бута сохихо, хархис дайсадые хаман хаяха тэмсэлдэ арад зоноо зоригжуулан туhалалсаа. Олон журналистнууд гуурhаяа жадаар hэлгэжэ, дайнда мордоо. Зариманиинь шэрүүн шанга тулалдаануудта баатарай үхэлөөр унаа. Харин амиды мэндэ бусажа ерээшэдынь редакцидаа дахин орожо, эдэбхитэй хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Дайнай hүүлэй жэлнүүдтэ арадай ажахые hэргээжэ, тэрэнине хүсэтэ ехээр хүгжөөн, коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулхын түлөө эршэмтэ тэмсэлдэ Буряадай республикын ажалшадай оруулhан хубитань тобойсо харуулагдаhан, энэ тэмсэлдэ шалгаран гараhан гайхамшаг түрүүшүүл тухай хэдэн мянган зураглал, очерк, найруулганууд толилогдоhон байна. Марксизм-ленинизмын үзэл суртал олондо ойлгуулан, газетэ ажалшадые коммунис үзэл бодолтойгоор, совет патриотизмын, пролетарска интернационализмын хараа шэглэлтэйгээр хүмүүжүүлэн, областной партийна организацида ехэхэн туhаламжа үзүүлээ юм.

Арад зониие хүмүүжүүлхэ хүсэтэ зэбсэг болоhон буряад уран литература байгуулгада газетэ угаа ехэ үүргэ дүүргээ, олон зохёолшодто ёhотой тоонто үлгынь боложо үгөө. Бүри 1922 ондо «Шэнэ байдал» газетэдэ Д-Р. Намжилоной түрүүшын шүлэг толилогдоо бэлэй. 1924 ондо Х. Намсараевай, 1926 ондо Д. Дашинимаевай, 1931 ондо Ц. Галсановай, 1937 ондо Ч. Цыдендамбаевай түрүүшын шүлэгүүд «Буряад үнэндэ» толилогдоо бшуу. Бүхы шахуу ахамад зохёолшод энэ газетэдэ хүдэлhэн, эндэ далижаhан юм гэжэ омогорхон хэлэмээр. Х. Намсараев, Ц. Дон, Мүнхэ Саридаг, Б. Абидуев, Ж. Балданжабон, Д. Дашинимаев, Д. Дамдинов, А. Шадаев, Ц. Галсанов, Ч. Цыдендамбаев, Ц.-Ж. Дамдинжапов, Ц. Номтоев, Ш. Нимбуев, Д. Мадасон, Д. Батожабай, Б. Мунгонов, Ч. Намжилов, А. Жамбалон, Д. Улзытуев, Ц. Галанов, Ш. Бадлуев, А. Бадаев, С. Ангабаев, В. Петонов гэгшэдэй зариманиинь «Буряад үнэнэй» харюусалгата редактораар, нүгөөдүүлынь таhагые даагшаар гү, али литературна хүдэлмэрилэгшөөр ажаллажа, зохёолой дүй дүршэл олоhон байна. Түрэл газетэмнай зохёолшодые улас түрын, уран hайханай талаар болбосоруулха ёhотой hургуули болоо. «Буряад үнэн» газетэдэ уран зохёолшодоймнай шэнээр бэшэhэн зохёолнуудhаа hонин hонин хэрэгүүд саг үргэлжэ хэблэгдэдэг, уран зохёолнуудые үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэнүүд эмхидхэгдэдэг. Жэшээнь, Ч. Цыдендамбаевай «Банзарай лагбан», «Буряад басаган» гэжэ туужанууд, Ц. Галановай «Этигэл» гэжэ туужа, буряад рассказууд үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэhэн. Уран зохёолшодой съезд, зүблөөнүүдтэ эдэбхитэйгээр бэлдэдэг, литературна хуудаhануудые эмхидхэдэг, редакцида зохёолшодые суглуулжа, уран зохёолой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг заншалтай. Арад зоной гүн дундаhаа олдоhон шэнэ аман зохёолнууд соohoo дээжыень хэблэжэ, арадайнгаа алтан баялигые арьбадхалсадаг.

«Буряад үнэн» газетэмнай буряад литературна шүүмжэлэлэ хүгжөөлгэдэ габьяа ехэтэй юм. Хэды олон шүүмжэлхы статьянууд, зохёолнууд тушаа рецензи hанамжанууд үнгэрhэн үе соо тэндэ хэблэгдээб даа. Тиимэ ушарhаа буряад литературын түүхэ бэшэхэдэ, эрдэмтэдэй гар дороо саг үргэлжэ барижа байдаг гол эхэ үндэhэнүүдэйнь нэгэн «Буряад үнэн» юм.

Энэ газетэмнай мүн баhа буряад литературна хэлэ бүрилдүүлхэ, тэрэниие арад зоной дунда дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ габьяатай. Манай Буряад орондо нютаг бүхэн өөрын өөрсэ хэлэтэй гэжэ мэдээжэ. Иимэ байдалда бүгэдэндэ ойлгосотой, нэгэн ниитэ литературна хэлэ байгуулха гээшэ айхабтар ехэ удха шанартай юм. «Буряад үнэн» арад зоной шэмэ шүүhэтэ, баян дэлгэр хэлэнhээ үндэhэлэн, мүн аман зохёолой болон урдань байhан хуушан монгол хэлэнэй hайн зүйлнүүдыень шэлэн абажа хэрэглэхэдээ, буряад литературна хэлэ болбосоруулан бүрилдүүлхэ хэрэгтэ гэндүү ехэ хубитаяа оруулаа. Зарим материалнууд соо арад зондо ехэ мэдээжэ болоогүй, оршуулагдамал номой үгэнүүдэй олохоноор орохоёо hанадагшье hаань, олондо ехээр уншагдадаг, понирхогдодог статья, заметкэ, найруулганууд арадай хэлээр бэшэгдэhэн байдаг, тэрэ саарhан дээрэ хадуугдан батадхагдадаг. Тиин арад зонойнгоо баян hайхан хэлые «Үнэмнай» улам баяжуулан, тэмсэлэй хурса зэбсэг болгоод, арюунаар абажа ябана бшуу.

Буряад литературна хэлэнэй хүгжэлтын гол шухала асуудалнуудые шиидхэлсэхэ хэрэгтэ «Буряад үнэн» газетын дүүргэhэн үүргэнь мүн лэ ехэ юм. Буряад хэлые шэнэ алфавидта оруулха, түшэглэхэ гол нютаг хэлыень тодорхойлхо, литературна хэлые дэлгэрүүлхэ, арад зондо улам ойлгосотой болгохо гэхэ мэтын олон шухала асуудалнууд газетын хуудаhануудта үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ, hүүлээрнь конференци, зүблөөнүүд дээрэ табигдадаг байгаа. Литературна хэлые саашадань хүгжөөхэ асуудалаар хэдэн ехэ зүблөөнүүд редакциин дэргэдэ болоhон байна. «Буряад үнэн» лэ оршуулгые үгэ дахуулжа хэхээ болихо, удхыень дахуулан, уhан буряадаар хэдэг болохо тухай асуудалаар түрүүн үүсхэл гаргажа, газетэдэ хэгдэдэг оршуулгын шанарые эли бодо hайжаруулжа, бусадта ульгэр жэшээ харуулhан байна.

«Буряад үнэн» газетэ үндэhэн зоной дундаhаа бэрхэ бэлигтэниие, эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлэлсэхэ эхин гуламта болоhон габьяатай. Эрдэмэй докторнууд Б. С. Санжиев, Д. Б. Улымжиев, Б. Б. Батуев, эрдэмэй кандидадууд Ц. О. Очиров, Д. Д. Лубсанов, Г. Л. Санжиев, Б. Шатонов, Ц. Б. Будаев, Б. Ц. Дондоков, С. Б. Очиров, Д. Б. Шагдуров гэгшэд газетын редакцида ажаллаhан.

«Буряад үнэн» газетэ хэдэн үеын эрхим журналистнуудые буряад зоной дундаhаа бэлэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хээ. Бүри «Шэнэ байдалай» байха үедэ большевигүүдтэй, Октябриин хубисхалтай хуби заяагаа холбоhон, тэрэ үеын эгээл эрдэмтэй хүнүүдые партийна организаци газетын хүдэлмэридэ хабаадуулжа шадаhан байха юм. Буряад республика байгуулагшадай нэгэн, большевик партиин үнэн сэхэ хүбүүн М. И. Амагаев «Буряад үнэнэй» түрүүшын редактор байгаа. Удаань И. Малков, Д. Бизиин, С. Ширабон, Г. Бельгаев, Б. Ванчиков, Ц. Дондубон, Р. Бимбаев, Ц. Г. Галсанов, Ц. Ж. Дамдинжапов, Д. Д. Лубсанов, Б. О. Очиров, Б. Ц. Цыжипов, Д. Д. Лобсанов, мүн 1958 онhоо hая болотор Ц. Ц. Цибудеев гэгшэд редактораар хүдэлжэ, газетын хүгжэн болбосорхо хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулhан байна.

Табин табан жэл соо «Буряад үнэн» буряадай ажалша интеллигенциин бүрилдэн бии болохо хэрэгтэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргээ юм. Олон олон багшанар, артистнар, уран зураашад, журналистнууд, хүдэлмэришэн болон хүдөө бэшэгшэд түрэлхи хэлээрээ юумэ бэшэжэ hураха талаар «Буряад үнэнэн» ёhотой университет гараhан байна. 30-аад онуудта, илангаяа соёлой хубисхалай түлэг бэелүүлэгдэжэ байха үедэ энэ газетэ нэлэнхы олон зониие харанхы мананhаа хахасуулжа, гэгээн гэрэлтэ замда оруулха тушаа угаа ехэ үүргэ дүүргээ юм. Ехэ наhатан үзэг танидаг болоходоол, «Буряад-Монголой үнэн» газетэеэ гарhаа табингүй уншадаг бэлэй.

Һүүлэй үедэ тусхай дээдэ hургуули дүүргэhэн залуу журналистнууд олошоржо байна. Мүн штатнабэшэ залуушуулай олоороо бэшэдэг болоhониинь ехэ hайшаалтай.

Дээрэ тобшоор дурдагдаhан ехэ ажал хүдэлмэри хэhэнэйнгээ түлөө, Буряадай АССР-эй ажалшадые коммунис үзэлтэнгөөр хүмүүжүүлхэ, ажахын болон соёлой байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ тэдэниие элсүүлэн зоригжуулха талаар ехэ габьяатай байhанайнгаа түлөө «Буряд үнэн» газетэ 1971 ондо, мүндэлhөөр 50 жэлэйнгээ ой дээрэ Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан юм. Мүнөө газетын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ арад зониие элсүүлхэ тушаа бүхы хүсэ шадалаа, эдэбхи анхаралаа хандуулаhан.

«Үнэн» газетэмнай тэбхэр 55 наhатай болобо. Хүндэтэй, hайхан наhан. Тиигэбэшье манай газетэ үтэлжэ, хойшоо гаража ябанагүй, урданайхидаал адли эршэ зориг түгэлдэр. Хүсэ шадалайнгаа түлэг дундаа ябана. Баярта ойгоорнь «Буряад үнэнэй» хүдэлмэрилэгшэдые, уншагшад, бэшэгшэдыень халуунаар амаршалаад, арад зондоо туhатай ажалдаа бүри ехэ амжалтануудые туйлахыень гүн зүрхэнhөө хүсэе.

Л. Д. ШАГДАРОВ
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор.

ХАНГАЛГЫН АЛБАНАЙ ГАБШАГАЙШУУЛ

Зэдын аймагай түб Петропавловка hууриндахи ажалшадай эрилтэ хангадаг комбинат ехэ предприяти болонхой. Комбинадан хүдэлмэрилэгшэд хүн зоной, илангаяа малшадай алибаа эрилтые хангадаг, малай фермэнүүдээр ябажа захил абадаг юм. Валентина Жигжитова гай, Елизавета Улзытуевагай даадаг коммунис ажалай бригаданууд социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлнэ.

Тус комбинадай табадахи разрядай уран бэрхэ хубсаhа эсхэгшэ Тамара Цыбикжаповна Балтатарова аймаг соогоо суурхаhаар үнинэй. Энэ мастерай hүүлэй моодын хубсаhа эсхэжэ байхыень зураг дээрэ харанат.

Дүрбэдэхи разрядай мастер, комсомол басаган Людмила Прохорова тус комбинадта хүдэлhөөр зургаадахи жэлээ боложо байна. Залуу мастер халаанайнгаа даалгабари хододоо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Үйлэдбэридөө hайнаар хүдэлхэhөө гадна Тамара коллективэйнгээ ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаададаг. Профсоюзай комитедэй гэшүүнээр hунгагданхан. Мэдээжэ болоhон оёдолшон мастер Людмила Прохорова зураг дээрэ харанат.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ГОЛ АНХАРАЛАА — ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ

Нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн тээмэндэ Улаан-Үдэ хотодо боложо үнгэрбэ. Манай корреспондент сельскэ, сомоной Соведүүдэй түрүүлэгшэнэртэй уулзажа, ниитын адууhа малай үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэхэ хэмжээ ябуулганууд, энэ харюусалгатай хаhада ажаллажа байhан малшадые ажаhуудалай, медицинын, худалдаа наймаанай, соёл культурын талаар хангаха худалдаа наймаанай, соёл культурын талаар хангаха хүдэлмэриие хэр эмхидхэhэн тухай хөөрэжэ үгэхыень тэдэнэртэ хандаhан байна.

Түнхэнэй аймагай Тоорын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. Д. МАЛАНОВ.

— Манай сомоной Соведэй харьяата газар дээрэ «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд түбхинэнхэй юм. Үйлэдбэриин асуудалнуудые сессинүүд дээрэ хэлсэжэ, колхозой хүдэлмэридэ туhалха, гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха хүдэлмэри hайжаруулха хэрэгтэ манай сомоной Соведэй депутадууд hүүлэй үедэ горитой анхарал хандуулдаг болонхой. Хүдөө ажахын талаар саг үргэлжын комиссиин шүүд сесси, заседани дээрэ харагдаха үйлэдбэриин асуудалнуудые бэлдэхэ, энэ талаар өөhэдынгөө hанамжа дурадхалнуудые хэлэдэг болонхой.

Хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхын тула жэлhээ жэлдэ улам олошоржо байгаа үхэр малда хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ, малай томо комплекснуудые шэнээр барижа, ашаглалгада тушааха, малшадай ажал хүнгэдхэхэ асуудалые нэн түрүүн шиидхэхэ хэрэгтэй.

Байгша ондо Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 3000 хони шахаха аргатай тусхай талмай, 600 хониной хашаа барigдажа, ашаглалгада тушаагдаа. Мүн эндэ 200 үнеэнэй комплекс ашаглалгада тушаагдаха дүтэлөө. Ниитын адууhа малай тоо толгой олошоруулха хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд гол hаналаа табидаг болонхой.

Ниитын адууhа малай үбэлжэлгэ түлэг дундаа. Холын фермэ, отаранuудта үбэлжэжэ байhан малшадые ажаhуудалай, худалдаа наймаанай, медицинын талаар хангаха хүдэлмэриие гуримшуулха асуудал сомоной Соведэй сесси дээрэ харагдажа, тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай. Табигдаhан графигай ёhoop худалдаа наймаанай, медицинын, соёл культурын, ажалшадай ажаhуудалай эрилтэ хангадаг албанай хүдэлмэрилэгшэд холын малшадта ошодог болонхой.

Ленинэй нэрэмжэтэ, «Маяк» колхозуудай малшад байгша оной ниитын адууhа малай үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэжэ, түсэбтэ даабаринуудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ эрмэлзэлтэйгээр ажаллажа байна.

Баргажанай аймагай Уланай сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. Т. ЦЫРЕМПИЛОВА

Манай парти, правительство Соведүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ талаар шухала шухала тогтоолнуудые баталан абаад, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлэнхэй. Энэнэй ашаар Уланай сомоной Совет ажахын үйлэдбэриин асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ, тэрэнэй дүүргэлтэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо. Хүдөө ажахын шухала кампаниин үедэ депутадуудай бүлэг эмхидхэгдэнэ. Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын, ургаса хуряалгын хүдэлмэриие урагшатай hайнаар ябуулха, тэрэнэй шанарта арадай hунгамалнууд эдэбхитэйгээр хабаададаг. Уланай колхоз байгша ондо урда жэлнүүдhээ жэшээгүй ехэ үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ абаа. Ниитын адууhа малда хоёр дахин ехэ силос дарагдаа, 1,5 дахин ехэ бүдүүн тэжээл бэлэдхэгдээ. Үбэлжэлгээ hайнаар үнгэргэхэ арга боломжо манда гүйсэд бии.

Ниитын адууhа малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ асуудалнуудые сомоной Соведэй сесси, гүйсэдкомой заседанинууд дээрэ хаража, бии байгаа дутуу дунданuудые дары усадхаха талаар зохихо хэмжээ ябуулганууды хараалаад, тэрэнэй хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байhаар манай депутадууд саг үргэлжэ hонирходог болонхой.

Хүдөөгэй ажалшадай эгээл шанга шалгалтын нэгэн ниитын адууhа малай үбэлжэлгэ болоно. Сомоной Соведэй депутадууд энэ харюусалгатай хаhада ажаллажа байhан малшадай, ажал, хүдэлмэридэ туhаламжа үзүүлхэhээ гадна, тэдэниие худалдаа наймаанай, медицинын талаар, ажаhуудалай эрилтэ хангаха хэрэгтэ hаналаа табина.

Һү hаалиин фермэдэ, отара, гүүртэнүүдтэ депутадуудай бүлэгүүд байгуулагданхай. Мал ажалда хүдэлжэ байhан депутадууд үбhэ тэжээлээ тон наринаар гаргашалха, тэдэниие хүсэд буилуулжа эдюулхэ хүдэлмэриие наринаар хинан шалгана. Ниитын адууhа малай үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэхын тула колхозойнгоо бүхы хүдэлмэришэдтэеэ хамта манай сомоной Соведэй депутадууд оролдожо байнхай.

Зэдын аймагай Белоозёрско сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. С. ОДОЕВ:

— Манай сельскэ Соведэй депутадууд ажалда коммунис ёhoop хандаха талаар ёhотой жэшээ харуулдаг. Абаhан уялгануудаа болзорhoonь урид амжалтатайгаар дүүргэхэ хүдэлөөндэ манай депутадуудай олонхинь эдэбхитэйгээр хабаадана. Эдэ бүгэдэ хүдэлөөн Ленинэй ордено Борьёогой совхозой экономикые хүгжөөлгэдэ ехэ туhа хүргэнэ гэжэ хэлэлтэй. Сельскэ Соведэй гүйсэдком бүхы ажалаа партийна организациин хүтэлбэри доро эмхидхэхэдээ, өөhэдынгөө сесси дээрэ үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, совхозой ажалда ниилээд туhа хүргэнэ. Хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха 11 hарынгаа түсэб, даабариие совхоз амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа.

Борьёогой совхозой хонишодой туйлаhан амжалтанууд хадаа үдэр бүри оролдосотойгоор хүдэлhэнэйнь үрэ дүн болоно. Сельскэ Соведэй депутат Александра Фёдоровна Свистунова республикын суута хонишон байгша ондо зуун эхэ хонин бүриhөө 125,5 хурьга түлжүүлжэ, эхэ хонин бүриhөө 4 килограмм 218 грамм ноohо хайшалжа, аймаг соогоо түрүүлэн байха юм. Депутат Б-Н. Г. Гомбожапов жэлhээ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 100-hаа дээшэ хурьга түлжүүлжэ абадагаараа нилээд суутай болонхой. Депутадууд, ажахын түрүү хонишод Т. Чупышева, Д. Цынгунова болон бусад оролдосотой ажалаараа нютаг hугадаа хүндэтэй болоhон хүнүүд.

Сельскэ Соведэй гүйсэдком совхозой хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдтэй хамта ниитын адууhа малай үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэхэ асуудалнуудые зүбшэхэдөө, бии байгаа дутагдалнуудые дары усадхаха хэмжээ ябуулгануудые хараалхадаа, хонишод болон малшадай эрилтэнүүдые гүйсэд хангаха хэрэгтэ гол анхарал табиhан байна.

Ажахын диилэнхи хонишод үбэлжэлгэдөө hайн бэлэдхэлтэйгээр орожо шадаа. 1976—77 онуудай ниитын адууhа малай үбэлжэлтые эрхим hайнаар үнгэргэхэ арга боломжо манай совхоздо бии. Урдаа табиhан зорилгонуудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула ажахымнай малшан бүхэн мүнөө үедэ оролдожо байнхай. Ажахын 73 отара., гүүртэнүүдэй холын малшадые худалдаа наймаанай талаар гүйсэд хангаха хүдэлмэри манда бирагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Ушарынь юуб гэхэдэ, ажахын малшадые хангадаг автолавка хуушан дээрэhээ ходо эбдэржэ, урагшаа ёhoop ябанагүй. Республикын засагай дээдын зургаанууд энээн тухай мэдэнэ. Ушар иимэhээ республикын худалдаа наймаанай министерство, Буркоопсоюзай правлени тэрэниие манай хараадаа абажа, 1977 оной эхеэр шэнэ автолавка үгэхэ бэзэ гээд найдагдана.

ЗАСАГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНУУДТА

...ОДУКЦИИН ШАНАР ШАЛГАХА ...ИТЫН ХАРАЛГА СОНОСХОГДОБО

...ын үйлэдбэрине аша ...өөр эрхилхэ талаар ... XXV съездын табигдаhан ...орилгонуудые бодото ... бэелүүлхын тула нэн ... бүтээhэн продук... ...шанар hайжаруулха ...

...—1980 онуудта про... ... шанар hайжаруул... ...ниие тогтоомол хэм... ... оруулха талаар нэгэдхэмэл түсэб табилгада хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхын, энэ хэрэгтэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые, ухалан зохёогшодые, уралан наринжуулагшадые хабаадуулха зорилготойгоор Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай областной Совет нигэжэ тогтообо:

Республикын арадай ажахын гаргаhан продукциин шанарые hайжаруулхын тула республиканска ниитын харалга арбадахи табан жэлдэ соносхохо. Тэрэнэй дүнгүүдые жэл бүри гаргажа байха.

Продукциин шанар шалгаха республиканска ниитын харалгын Дүрим баталха.

Республиканска ниитын харалгын комисси юhэн х н hөө бүридхэн баталха. Комиссиин түрүүлэгшөөр Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. Н. Кораблевые томилхо.

Тус харалгые 2 зоноdо үнгэрхэ. Жэлэй туршада эрхим продукци гаргажа, зоно сооgoo нэгэдэхи hуури эзэлhэн коллективүүдтэ дипломуудые мүнгэн шантайгаар барюулха.

...лан-Үдын 2-дохи столовой коллектив байгша ...10 hарын түсэб холо ...дүүргээ. Дүй дүршэл болоhон тогоошодой ...6-дахи разрядай тогоошон, коммунис ажалай ударник Валентина Филипповна Лисихина социалис мүрысөөндэ онсо шалгарна. Тэрэнэй шанаhан эдеэн ходоол hайн амтатай байдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Валентина Филипповна Лисихина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото

КОЛХОЗОЙ УСТАВ ХЭР САХИГДАНАБ?

ХЭМҺЭЭНЬ ХЭТЭРҮҮЛЖЭ БОЛОХОГҮЙ

Совет хуулиин ёhoop манай ороной эрхэтэн бүхэн хубидаа зөөри эдлэхэ эрхэтэй байхаhаа гадна, тэрэнь ниитын хэрэгтэ хабаадалсахадань тойбо татахагүй өөрын тодорхой хэмжээтэй байхаар хараалагданхай гээшэ.

Жэшээнь, колхозой гэшүүдэй гэр бүлэ бүхэн хэды толгой адууhа мал хубиингаа ажахыда бариха, бууса шадараа хэды шэнээн газартай байхаб гэжэ 1969 оной ноябриин 28-да болоhон колхозникуудай Бүхэсоюзна гурбадахи съездын баталан абаhан Жэшээтэ Уставаар тодорхойлогдонхой

Колхозой энэ Уставай 43-дахи статьягай ёhoop колхозникой гэр бүлэ бүхэн нэгэ үнеэ тугалайнь жэл болотор, үшөө хажуудань нэгэ хашараг үхэр, мүн нэгэ эхэ гахай поршоонхонуудайнь гурбан hаратай болотор гү, али үгышье hаа шахагдажа байhан хоёр гахай, бүхыдөө 10 толгой хони ба ямаадые хубиингаа ажахыда бариха эрхэтэй юм. Тэрэшэлэн зүгы, шубуу болон туулайнуудые барижа болохо байна. Уставай тодорхойлhоной ёhoop колхозникойнгоо гэр бүлын ямар, хэды толгой малтай байхыень колхозой гэшүүдэй хамтын суглаагаар баталагдаhан Устав соо хараалдаг байна. Харин энэ Уставаар хараалагдаhанhaa үлүү мал барижа огто болохогүй. Энэмнай хамтын ажалай хуулиие хазагайруулhан хэрэг гэжэ тоологдохо бшуу.

Гэбэшье зарим эрхэтэд зөөри ехээр суглуулха зорилготойгоор хэмhээ хэтэрхэй үлүү олон мал барижа, хомхойрдог, энэнь эсэстээ хамтын ажалда тойбо татадаг байна.

Һаяхан колхозой Уставай эрилтын хэр дүүргэгдэдэг байhые Уланай колхозой правлени, партком, сомоной Соведэй гүйсэдком шалгажа, олон тоото дутуу дунданuудые элирүүлээ. Тус колхоздо үмсын мал бариха талаар тогтоогдоhон хуули бүдүүлигээр хазагайруулагдана гэжэ шалгагшад онсо тэмдэглэбэ. Тус шалгалтын дүн хаража үзэхэдэ, эндэ хамтадаа 150 эбэртэ бодо мал, 40 гахай, 60 толгой хонид Уставай тогтооhон хэмhээ үлүү хубиин ажахынуудта баригдажа байгаа. Уставай тогтооhон хэмhээ декабриин 3-най мэдээгээр, дээрэ дурсагдаhан малhaa оройдоол 85 эбэртэ бодо мал, 50 гахай, 10 хонин гүрэндэ тушаагдаа. Нигээд ерэхэдээ саада тээнь үшөөл олон мал Уставаар хараалагдаhанhaa үлүү баригдажа байhaap.

Түрүүн Уланай колхозой ахамад зоотехник байhан (мүнөө Баян-Голой hургуулиин багша) Павел Ламагханович Дашиев гурбан толгой бодо мал үмсэдөө барижа, хамтын малай эдихэ үбhэ тэжээлээр хооллуулна. Тиихэдэ колхозой гэшүүн Цырен Будаевич Гатапов аяар 7 толгой эбэртэ бодо малтай байба. Үхэр бүхэндөө «эзэниие» оложо, тэдэнэйнгээ нэрэ дээрэ бэшүүлээд, энээниие бэеhээ холо болгохо hанаатай. Мүн баhа Базар Будаевич Ринчинов нимэл шалтаг олоод, үмсэдөө 13 толгой эбэртэ бодо мал барижа байhан аад, тоо бүридхэлhөө нюуха hэдэлгэ гаргаа. Эдэ малайнь «эзэд» мүнөө Москва, Улаан-Үдэ хотонуудта ажаhуудаг зон юм. Б. С. Будаев, Д. М. Бадмаев гэгшэд баhал хэмhээ үлүү олон мал барина. Хубиингаа ажахыда Уставаар тоологдоhонлоо үлүү мал баригшад бүхы хүсэ шадалаа тэрээндээ зорюулдаг, ниитыншье зөөридэ гараа хүргэхэеэ ядадаггүй байха юм. Заримашуул колхозой ороohо таряа үбhэ тэжээл hүни, үдэр hэмээхэн зөөжэ өөрынгөө малда эдюулдэг гэжэ элирүүлэгдэнхэй.

Мүнөө үедэ колхозой партком, сомоной Соведэй гүйсэдком хүн зоной үмсэдөө баридаг малай тоое шалгаха, үшөө дахин нарин бүридхэлдэ абаха тушаа анхарал ехээр хандуулна.

Колхозой правлениин hаяхан болоhон зүблөөн дээрэ ажахын отара, гүүртэнүүд дээрэ үмсэдөө хэмhээ үлүү мал байлгажа, ниитын адууhа малай тэжээл эдюулhэн хүнүүдтэ яла түлүүлхэ гэhэн шиидхэбэри гаргагдаа. Хэмhээ үлүү нэгэ эбэртэ бодо малай түлөө 70 түхэриг, 1 гахайн — 130 түхэриг, хонин бүхэнэй 30 түхэриг эзэндэнь түлүүлхэ гэжэ тогтоогдоо.

Совет хуулиин ёho гурим наринаар сахижа байхын тула ажалшадай дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлгэ-гэгээрэлэй болон эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй. Тиихэтэй хамта хуули ёho дүүргэдэггүй, тэрэниие бүдүүлигээр хазагайруулдаг хүнүүдтэ засаг түрын зүгhөө шанга хэмжээн абтаха болоно.

Г. БАДМАЕВ.
хүдөө бэшэгшэ.
Баргажанай аймаг.

«ЕХЭ ХОНХЫН» ПРЕМЬЕРЭ

Буряадай АССР-эй шангай лауреат поэтесса Цырен-Дулма Дондокова РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Федор Сахиров хоёрой зохёоhон «Ехэ хонхо» гэhэн зүжэг Х. Намсараевай нэрэмжэтэ драмтеатрай коллектив табиба.

Байгал-Амарай түмэр харгын барилгашадай ажабайдал, эрмэлзэл, дуран тухай энэ зохёол соо хэлэгдэнэ. Габшагай барилгын хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн коммунист Иван Ивановичай, хоорондоо мүрысэдэг бригаданудые толгойлдог Сибирцев Жарков хоёрой образуудые гүйсэдхэhэн артистнар Г. Бутуханов, Д. Дашинамжилов, М. Жапхандаев гэгшэд олон до hайшаагдаа.

Хододоо hонирхолтойгоор наададаг РСФСР-эй арадай артист Д. Д. Дондуков Бато Зановай рольдо угаа таарамжатайгаар харагдаа. Занов дайнай үедэ тагнуулшан ябаhан, тиимэhээ ямаршье хэрэгтэ түрүү ябаха гэжэ орелдодог хүн юм. БАМ бариха гэhэн уряа дуулахадаа, наhатай болоhоншье hаа, залуушуултай адли эрмэлзэлтэй гээр агуу барилгада хабаадалсажа, хубитаяа оруулна. Түрүүшын жагсаалда ябаhан, наhа барахынгаа урда «Арсалан, Бороосгой хүбүүдни зүб харгы шэлээ», — гэжэ омогорхоно.

Бэрхээр наадаhан артистнар Л. Егорова, Б. Будаев, Ч. Гуруев, Д. Сангажапова гэгшэдые тэмдэглэхэдэ болоно. Уран зурааша В. Тевелевэй декораци илангаяа hайшаагдаа.

Манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүжэгhөө үйлэнүүд.

К. МУНКУЕВАЙ фото-зураг.

СССР-эй ДОСААФ-ай 50 жэлэй ойдо

АЖАЛАА ҺАЙНААР эмхидхэһэн автоклуб

ДОССАФ-ай hуралсалай эмхинүүдэй дунда Улаан-Үдын автоклубай жолоошодой hургуули эрхимүүдэй тоодо оролсодог юм. ДОСААФ-ай дэргэдэхи автоклубуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Улаан-Үдын автоhургуулиин коллектив илажа, дамжуулгын Улаан Тугаар шагнагдаhан байна.

ДОСААФ-ай автоклубай жолоошодые хайшан гэжэ бэлдэдэг тухай хэдэхэн үгөөр хөөрэхэ болоо hаа, иимэ: бидэ автомашинын жолоошодые hургадаг тусхай класста оробобди. Тэндэнь машина, техникэ шудалха элдэб маркын автомобильнуудай түхеэрэлгэ эмхи гуримтайгаар табяатай. Стол, таг дээгүүр прибор, аппаратуранууд харагдана. Элдэб үнгын шэрээр шэрдэгдэhэн зураг-схемэ, график ба диаграмманууд хананuудтань үлгөөтэй.

Эндэ классай хүтэлбэрилэгшэ А. М. Алексеевтэй уулзабабди. Тэрэ автомашина hайн мэдэхэ, үнинэй жолоошон. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ фронтын аюултай харгыгаар автомашина жолоодожо, олон зонине, бүү зэбсэг, эдеэ хоол шэрэhэн байна. Мүнөө запасай офицер А. М. Алексеев автоhургуулиин бии болоhон сагhаа хойшо эндэ багшалхадаа, олон жолоошодые hургажа, хүмүүжүүлжэ, ажалай арюун замда табилсаhан байна.

Энэ hургуулиин начальник Василий Доржиевич Цыбиков уужам hаруул классууд соогуураа манине дахуулжа, автомашинын материальна часть, харгы замай дүрим хайшан гэжэ үзэдэгөө хөөрэжэ үгэбэ. Һүүлдэнь автопарк, техникэ шалгадаг пункт маанадта харуулба.

Эндэ суглуулагдаhан техникэ, ехэнхидээ манай эбтэй эетэй коллективэй ажал гээшэ, — гэжэ тэрэ мэдүүлнэ.

Бодоод үзэхэдэ, нээрээшье жолоошодой hургуули ехэхэн хүдэлмэри хэнэ гэжэ ойлгохоор байгаа hэн. Тус hургуули дүүргэгшэдэй заримандинь сэрэгэй албанда ошоходоо, hайн дүршэлтэй жолоошод болоhон байдаг.

— Манай курсантнууд бүхы шалгалтануудаа hайн сэгнэлтэ дээрэ үгэдэг, — гэжэ Василий Доржиевич омогорхоно.

Үглөөнэй 8 час 30 минута... Хонхо жэнгиржэ, курсантнууд автомашина үзэдэг класста ороно. Багша А. Г. Ивановой орожо ерэхэдэ, дежурна П. Дульский «бодогты!» — гэhэн тоб гэмэ команда үгэжэ, курсантнуудай хэшээлдээ бэлэн болоhон тухай элидхэнэ.

Үглөө бүхэндэ чигэжэ гэдэнэй хэшээл эхилдэг. Тиихэдэ инструктор А. А. Вежбицкий автодром дээрэ автомашина хаишан гэжэ жолоодохо оньhон аргатай курсантнуудые танилсуулна, hургана.

Эндэ курсантнууд гансал автомашина жолоодожо hурана бэшэ, мүн лэ сэрэгэй-патриотическа хүмүүжэл абана, полит-hуралсалда ябана, хүмүүжүүлгын элдэб hонин кинофильмнүүдые харана, лекци шагнана. Мүн баhа тематическа үдэшэнүүд үнгэргэгдэдэг заншалтай. Тиимэ үдэшэнүүдтэ дайнай, ажалай ветеранууд, Советскэ Союзай Геройнууд уригдадаг байна.

А. ГОРЯЧИЙ

СОЁЛШОД АЙЛШАЛБА

Хориин аймагай соёлой байшангай агитбригада, аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд Хүрбын совхозой малшадта hаяхан айлшалба. Соёлшод hонирхолтой концерт наада харуулжа, нэрьемэ альга гашалгаар угтагдаа. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд холын малшад, хонишодто ошожо, элдэб зүйлэй эд бараа худалдаhан байна.

Агитбригадынхид эндэхи Могой, Тохорюугта болон бусад холо, ойрын гүүртэ, отаруудаар ябажа, малшадые ехэтэ баясуулhан байна.

Ц Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Спорт

ЕХЭ НААДАНДА ХАБААДАХАНЬ

Боксоор «Урожай» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Москва хотодо эхилхэнь.

«Урожай» бүлгэмэй областной соведэй суглуулагдамал команда арhан бээлэйн шадабаритадай энэ ехэ нааданда хабаадахаяа ошобо. Спортын мастерта кандидадууд: Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр Олег Ширдармаев, Яков Арчимаев, Александр Анфилофьев, Ринчин Будаев, Хориин аймагай хүүгэдэй спортын hургуулиин тренер Николай Мониев болон хэдэн бэрхэ нэгэдэхи разрядтайшуул манай командын бүридэлдэ ороно.

Олег Ширдармаев нёдондо «Урожай» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүрысөөндэ хабаадахадаа, ехэ амжалта туйлажа, чемпион болоо hэн.

Тренернүүд А. Амагаланов, В. Павлов эдэнние hурган hориhон байна.

Б. МИТЫПОВ КУБОГТА ХҮРТЭБЭ

Шатараар Улаан-Үдын кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн болоо дүүрэбэ. Энээндэ 500 гаран хүн хабаадаа. Эдэнэр олимпийскэ гуримаар наадаhан байна.

Түгэсхэлэй мүрысөөндэ найман хүн хабаадаба. Түрүүшын hуури эзэлхын түлөө нэгэдэхи разрядтай залуу шатаршад Баяр Митыпов — Сокто Намжиловтай уулзаа. Эдэнэр дүрбэн парти наадахадаа, 2:2 тоотойгоор тэнсэбэ. Тиин түрүүн шүүhэн лэ хүниинь илажа гараха ёhотой байгаа. Табадахи наадандаа шүүhэн Баяр Митыпов хоёрдохи жэлээ удаа дараалан Улаан-Үдэ хотын кубогта хүртэбэ.

Зүүн-Сибириин технологическа институдай студент Олег Шандибаев Жаргал Хуригановые 3:1 тоотойгоор илажа, гурбадахи hуури эз... тээ.

ИЛАЛТА ТЭЭШЭ ҮШӨӨ НЭГЭ АЛХАМ

Шайбатай хоккейгээр ... публикын ниислэл хо... чемпионат үргэлжэлhээр... Энээндэ зургаан команда ... баадана.

Үнгэрэгшэ амарал... үдэр Буряадай АССР-эй ... жэлэй ойн нэрэмжэтэ ста... ной хоккейн талмай дээ... гол уулзалга болобо. Тр... спортын «Локомотивай» ... мандын локомотив-вагон ... hабарилгын заводой спор... клубай хоккеистнүүдтэй ... май дээрэ гаража наа... дань, суглараrшад hони... хараа. Түрүүшээр яhала ... наар наадажа, мүрысө... дүн 2:2 болоо. Энэ уу... уулзалгын дүүрэтэр ... доол гурба минутын ... байхада тохёолдоо. Тр... спортнигууд бүри эршэ... гээр добтолжо, нүгөө... хүшэр байдалда оруул... Тиигэhээр амжалта туйл... 3:2 тоотойгоор шү... Улаан-Үдын чемпионой ... зэргэдэ хүртэхэ талаар ... шаа үшөө нэгэ алхам хэ... Транспортын «Локомо... дүрбэн очкотой болонхой.

Б-М. ЖИГЖИТОВ

Арадуудай хүндэлэл ба этигэл найдабари

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй түрэhөөр 70 наhанайнь ойтой дашарамдуулан, Москвада болоhон баяр ёhололнууд тухай дэлгэрэнгы тоосоонуудые дэлхэйн хэблэл толилно. Социалис оронуудай газетэнүүд «Гайхамшаг интернационалист-ленинец», «Манай үе сагай гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша», «Ленинизмдэ хизааргүй үнэн сэхэ байлгын үльгэр жэшээ», «Парти ба арадай алдарта хүбүүндэ — үндэр дээдын шагнал» гэhэн томо ехэ гаршагууд доро нүхэр Л. И. Брежневтэ Советскэ Союзай эгээн дээдэ зэргын шагналнуудые барюулhан тухайнь хөөрэнэ, юбилярай хэлэhэн үгые, мүн Кремль соо болоhон уулзалгада хабаадагшадай хэлэhэн үгэнүүдые толилно. Социализмын ба эб найрамдалай аша туhада эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаhанайнь түлөө совет хүтэлбэрилэгшые хүндэлжэ байhанаа мэдүүлэн, гүрэнэй, политическэ, ниитын ажал ябуулагшадай эльгээhэн амаршалгануудые газетэнүүд үргэнөөр тунхаглана.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин тушаалда Л. И. Брежневэй хүдэлжэ байха үедэ социалис хани нэгэдэлтэ оронууд хурдан түргөөр хүгжөө, дэлхэйн хүгжэлтэ тад хубилаа гэжэ ГДР-эй «Хоризонт» журнал түрүү бэшэг соогоо бэшэнэ. Эдэ бүхы жэлнүүдтэ социалис хани нэгэдэлтэ оронууд дэлхэй дээрэ нүлөө ехэтэй түгэлдэр хүсэн болонхой. Манай үе сагай эгээл шухала, hайн hайхан хэрэг бэелүүлхын тула гэхэ гү, али эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин гаргаhан үүсхэл дэлхэй дээрэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнэ.

Вьетнамай Коммунис партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Нгуен Зуй Чинь Ханойдо болоhон баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэ Л. И. Брежневэй элитэ ехэ габьяатай байhыень тэмдэглээд, тэрэ бүхы дэлхэй дээрэ нэрэ хүндэтэй элитэ ехэ марксист-ленинец болоно гэжэ онсолон зааhан байна. Аха дүү вьетнам арадта совет арадай туhаламжа, дэмжэлгэ үзүүлжэ байhаначнь ...лөө Нгуен Зуй Чинь вьетнам арадай үмэнэhөө КПСС-эй ЦК-да, Советскэ Со... правительствада ба арадт... КПСС-эй ЦК-гай Генераль... секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ баяр баясхал... хүргөө.

Нүхэр Л. И. Брежнев... ажабайдал, ажал ябуул... совет коммунистнуудай пар... титай гүнзэгы ехэ холб... барисаатай байна. Эг... иимэhээ тэрэнэй 70 жэлэ... ойе бүхы түрүү үзэлт... хүн түрэлтэнэй hайндэрлэ... гэ Советскэ Союзай! тэрэн... баатаршалгата арад ... илалтануудай, амжалтану... дай hайндэр болобо гэ... Чехословакиин «Лидова де... мокрацие» газетэ бэшэнэ.

Л. И. Брежневэй нэрэ ... уласхоорондын шахар... байдал hулаpуулгын пүл... тэмдэг мүн, тэрэнэй бү... ажаябадал — эб найрам... лай ба дэбжэлтын сурт... hургаалнуудта алба хэл... гэршэ жэшээ мүн гээд Австриин «Фольксштимме» газ... тэ тэмдэглэнэ.

Италиин газетэнүүд ... баярта зорюулhан олон ма... териалнуудые толил... «Дэлхэйн политикада Со... ветскэ Союз хэзээшье ... ехэ үүргэ үзүүлээгүй юм... — гэжэ Миланай «Дж... но» газетэ бэшэнэ.

Американ «Вашинг... пост» газетэ Эхэ оро... үндэр дээдын шагналнууд... тэрээндэ барюулалгын үе... Л. И. Брежневэй хэлэh... үгые толилходоо, тэрэ ... тиин үнэн солдат, ажал... арадай хэрэгэй түлөө, ... оронойнгоо арад зоной ... жаргалай түлөө, эб найр... далай ба коммунизмын т... лөө үнэн сэхэ тэмсэл... хододоо байгаа гэжэ тэ... дэглэнэ.

Л. И. Брежневэй ал... ябадалай бүхы зам — ... дэлмэришэн - металлург... түрүүшын социалис орон... — Советскэ Союзай эг... дээдын партийна хүтэл... рилэгшэ хүрэтэрөө — КПС... эй ЦК-гай Генеральна се... ретариин үргэн ниитэ ар... зонтой сэхэ холбоотой, ... шэн даруу, эгээлэй юр... хүн байhыень элирхэйл... харуулна гээд Ирагай «Т... риг Аш-Шааб» газетэ бэ... нэ.

Л. И. Брежнев эб на... рамдалай ба арадууд... аюулгүй байдалай түл... элитэ ехэ тэмсэлшэ байh... даа иимэ ехэ нэрэ хүнд... хүртэбэ гэжэ Грец... «Ризоспастис» газетэ тэ... дэглэнэ.

Һүүлэй үедэ эб найр... далай, дэлхэйн арадууд... бэеэ дааhан ба дулдыдаг... бэшэ байдалай, социал... хүгжэлтэ дэбжэлтын хэ... гэй түлөө hүүлэй үедэ ... гэшье хүн Л. И. Бреж... шэнги ехэ юумэ хээгүй ... на гээд Камерунай «К... рун таймс» газетэ мэдээ... нэ.

(ТАСС).

Уласхоорондын шэнжэлэл

ДЖ. КАРТЕР ПРАВИТЕЛЬСТВАЯА БҮРИДХЭНЭ

Америкын Холбоото Штадуудай политическэ ажабайдалда засагай hэлгэлгын үе оронхой. Һүүлэй найман жэлэй туршада Сагаан байшан эзэлhэн республиканецуудай мэдэлhээ гүрэнэй засагай хүтэлбэрине демокрадуудта дамжуулан үгэлгэдэ бэлэдхэл үргэлжэлhөөр. Ноябриин 2-то США-гай президентээр hунгагдаhан демократическа партиин түлөөлэгшэ Дж. Картер ерэхэ жэлэй январиин 20-до хуулита ёhoop тушаалайнгаа уялгануудай дүүргэлтэ даажа абаха байна.

Дж. Картер, тэрэнэй дүтын туhалагшанар республиканецуудhаа дамжуулагдаhан гүрэн түрын шухала асуудалнуудые шэнжэлхэhээ гадна, үшөө шэнэ правительство бүридхэжэ сүлөөгүй байна. Һунгалтын урда тээхи кампаниин үедэ демократическа партиин кандидат hүүлэй жэлнүүдтэ Вашингтондо болоhон уршагта ябадалда адли харанхы хэрэг үйлэдэхэгүй хүтэлбэри тогтоохоб гэжэ hунгагшадаа нэгэтэ бэшэ найдуулаа hэн. Эдэ харанхы хэрэгүүдэй уршагта ябадалнууд засагай дээдын зургаануудта, политическэ ажал ябуулагшадта американецуудай этигэн найдалгада горитойхон хохидол ушаруулаа. Имагтал энэ ушарhаа президентын hунгалтада республиканска партиин урагшагүйдэhэн байха юм.

Шэнээр hунгагдаhан президентын урдаа табиhан зорилгонуудаа, hунгагшадтаа үгэhэн найдуулгаяа хэр дүүргэжэ шадаха байhаниие мүнөө тэрэнэй түрүүшын алхамуудаар тодорхойлхо бэрхэтэй байна. Финансын министрэй ба бюджетно-захиргаанай хүтэлбэриин директорэй тушаалнуудта hаяхан томилогдоhон хүнүүдые харахада, правительствын бүридэлдэ ээзд баяшуулай, промышленна ба финансова томо-томо корпорацинуудай түлөөлэгшэдые оруулдаг хуушанайнь гуримай үлөөгдэhэн эли болоно.

Дж. Картерай правительствын гадаадын политикын хараа шугам тухай хэлэхэ болоо hаа, өөрынь hаяхан хэhэн мэдүүлгэ дээрэ тогтохо шухала. Дж. Кеннеди ба Л. Джонсоной правительствада элдэб тушаалнуудые ээлжэ байhан Сайрус Вэнс гэгшые гүрэнэй секретариин тушаалда табиhан ушарые хараха хэрэгтэй. Дж. Картер, гүрэнэйнь секретарь уласхоорондын шахардуу шанга байдалые hулаpуулха хараа бодолоо үргэлжэлүүлхэ эрмэлзэл тухайгаа, стратегическэ буу зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар Советскэ Союзай шэнэ хэлсээ баталха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулжа байhан тухайгаа мэдүүлээ. Иимэ хараа бодолтой мэдүүлгэнүүд, СССР США хоёрой хоорондохи харилсаануудай гуримшуулгые саашадань хүгжөөхэ шэнэ арга боломжын олдохо байhаниие гэршэлнэ. Гэбэшье США-да шахардуу шанга байдалые hулаpуулха дурагүй хүсэнүүдэй тэмсэлээ орхёогүй дээрэhээ энэ асуудалаар ээсэй тобшолол хэхэнь бэрхэтэй, тодорхойлогдоогүй юумэнүүд үшөө олон байhаар.

Совет-американ харилсаануудай саашанхи хуби заяан тушаа Советскэ Союзай хараа бодол hайн мэдээжэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев американ-совет худалдаа наймаанай экономическа соведэй заседанида хабаадагшадтай hаяхан уулзахадаа иигэжэ хэлээ: «ядерна дайнай аюулые зайсуулхын тула манай хоёр ороной хамтадаа хэhэн юумые бидэнэр үндэрөөр сэгнэнэбди. Американ шэнэ хүтэлбэриин хэрбээ баhал иимэ хараа бодолтой ажал ябуулга хэхэ хүсэлтэй байгаа hаа, харилсаанайнгаа энэл замаар бидэнэр саашадаа дабшахаар бэлэмди.

ШТРАУС СУХАРИХА БААТАЙ БОЛОБО

Баруун Германиин правительствада ородоггүй хоёр парти — ХДС ба ХСС шэнээр hунгагдаhан бундестагай зарлагдахын урдахана үсэд нэтэрүү арсалдаа буляалдаатайгаар парламентда нэгэдэмэл бүлэгөө дахин байгуулха гэhэн шиидхэбэри абаба. Урдань бии байhан иимэ бүлэгые усадхаха тухай шиидхэбэри гурба неделиин урда тээ түрүүлэгшэ Ф. Й. Штраусай табиhан эрилтээр христианско-социальна союз (ХСС) абаhан байгаа.

ХСС-эй ажал ябуулгые бүхы орон доторoo дэлгэрүүлжэ, ФРГ-гэй баруунай үзэл баримталдаг хархис этэгээдүүдээр тус партиие тойруулан жагсааха гэhэн үнинэй бодомжотой түсэбөө бэелүүлхын тула баруунай үзэл хэтэрмэ ехээр баримталдаг хүсэнүүдэй ба сэрэгэй промышленна комплексын аша туhада алба хэдэг Бавариин энэ парти иимэ юумэ хэhэн байха юм.

Гэбэшье өөрынгөө парти дотор, мүн ХДС-эй талаhаа эсэргүүсэлтэ абажа, Штраус hүүлэй үедэ энэ зорилгоhоо арсаха баатай болоо. ХДС Баварида өөрынгөө организаци байгуулхабди гэжэ заналта хээ. Бодожо үзэхэдэ, дурсагдагша хоёр партиин парламентска бүлэгэй хубаарал болон hуларалга буржуазно-консервативна лагерь, тэрэ тоодо промышленна монополистнууд hанаагаа ехээр зобоожо, Штрауста абаhан шиидхэбэреэ хубилгахые баадхаа.

Зүгөөр, Бавариин энэ «үсэд нэтэрүү хүн» парламентска бүлэгтөө өөрынгөө байдалые бэхижүүлхые оролдоо, юу хээ туйлажашье шадаа. ХДС-эй түрүүлэгшэ Г. Коль гэгшэтэй нэгэдэмэл бүлэгөө дахин байгуулха тухай хэлсээ баталгаhаа Штраусай баримтаха байhан эли Юуб гэхэдэ, христианско-социальна союз гол шухала асуудалаар парламентда бүлэгэй олонхиhоо түсгаар онцо хараа бодол баримталха эрхэтэй болоно. Иигэжэ нэгэ бүлэгтэ ородог нүгөөдэ партияа айлгажа, өөрынгөө хархис, уласхоорондын шахардуу байдал hулаpуулгада эсэргүү хараа бодол баадхаха арга Штрауста олгогдоно бшуу.

ХДС ба ХСС хоёрой хоорондо баталагдаhан хэлсээн дотор ерээдүйн шэнэ арсалдаанай «үрэhэнэй таригдаhан» эндэ харагдана. Энээн тушаа уласхоорондын байдалые шэнжэлэгшэд заана «Арсалдаан усадхагдаадүй, мнил арайхан гэжэ замхаагдаа» гээд Баруун Германиин «Фрэнкфуртер рундшау» газетэ бэшэнэ. «Правительствада ородоггүй хоёр партиин бэе бэедээ эсэргүүсэлтэ зайсуулагдашагүй үйлэ хэрэг болонхой» гээд Францын «Фигаро» газетэ бэшэнэ. «Ерээдүйдэ ХДС ХСС хоёрой хоорондо шэнэ арсалдаан заатагүй гараха гэжэ найдамтайгаар хэлэхэдэ болоно» гээд Венэдэ гарадаг «Дн прессе» газетэ тобшолол хэнэ. Австриин буржуазна газетын энэ тобшололые зүбшөөнгүй байхын аргагүй.

БҮГЭДЭ НИИТЫН ҺУНГАЛТА ЮУ ХАРУУЛБАБ?

Үнгэрhэн неделидэ Испанида бүгэдэ ниитын hунгалта үнгэргэгдэбэ. Оронойнь 23 миллион hунгагшад коргесүүдэй (хуули гаргадаг суглаан) орондо хоёр палататай парламент байгуулга хараалhан политическэ реформо тухай хуулиин проектые тэдэнэр hайшаан дэмжэнэ гү гэhэн асуудалда харюусаха ёhотой байhан. Зүгөөр тус парламент hүүлэй дүшэн жэл соо түрүүшынхеэ бүгэдэ ниитын hунгалтаар байгуулагдаха болоно.

Бүгэдэ ниитын иимэ асуулта үнгэргэхэ тухай шиидхэбэри зүб шэнги байхаар hанагдана. Испанида гүрэнэй засагай организацинуудые үни хада хубилгаха хэрэгтэй байhанда ямаршье маргалта байхагүй. Юуб гэхэдэ, Франкын хэдэн арбаад жэлдэ үргэлжэлhэн хархис журамай үлэгдэлые усадхан, бодото демократическа гурим тогтоохоор болоо ха юм. Энэ зорилгодо хүргэхэ зүб зам — бүгэдэ арадай асуулта байhаниие хэн буруушаахаб?

Гэбэшье оронойнь бодото байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн харабал, ушар байдалынь яhала ондоо, бэрхэшээлтэйшье.

Правительствын хэhэн найдуулгын бишье hаа, Испаниин политическэ хүсэнүүд мүнөө адли тэгшэ эрхэ байдалаар хангагдаагүй байhаар. Бүгэдэ ниитын асуултада бэлдэлгын үедэ демократическа партинууд өөрынгөө хараа бодолые олондо тайлбарилан хэлэхэ аргагүй байгаа. Олохон шэнжэлэгшэдэй тэмдэглэhэнэй ёhoop, Испанида фашис диктатурын хүсэд усадхагдаадүй, эрхэтэдэй демократическа эрхэ сүлөөгэй бодото дээрээ бэелүүлэгдээгүй байhан үедэ бүгэдэ ниитын энэ асуулта үнгэргэгдэhэн байха юм. Иимэ эрхэ байдалда арад зоной бодото хүсэл эрмэлзэлэй элирхэйлэгдэхэнь бэрхэтэй даб даа.

Имагтал зүүнэй тала баримталдаг хүсэнүүд бүгэдэ ниитын асуултада хабаадахын тула хэдэ хэдэн эрилтэ табяа: политическэ бүхы партинуудые, тэрэ тоодо Испаниин коммунис партиие, тэрэшэлэн профсоюзна организацинуудые сүлөөдэ гаргаха, демократическа эрхэ сүлөөнүүдые ойроо хүртэшэгүй болгохо, политическэ хэрэгээр түрмэдэ хаагдаhан бүхы хүнүүдые табиха, мэдээсэлнүүдые хүргэдэг хэрэгсэлнүүдые хэрэглэхэ адли тэгшэ эрхэ бүгэдэндэ олгохо.

Правительство эдэ эрилтэнүүдэй нэгыеншье дүүргээгүй. Тэрээндэнь харюу болгон, зүүнэй тала баримталдаг хүсэнүүд тохёолдоод байhан иимэ эрхэ байдалда бүгэдэ ниитын асуултада хабаадажа шадахагүй байhан тухайгаа мэдүүлээд, хүн зониие hунгалтада хабаадалгаhаа бэеэ барихые уряалаа.

Бүгэдэ ниитын hунгалтын эсэсэй дүнгүүд январиин эхээр соносхогдохо. Гэбэшье соносхогдоод байhан даб дээрэхи дүнгүүд тус асуултын ямар эсэстэй байхые урдшалан багсаажа мэдэхэ арга олгоно. Бүридхэлдэ абтаhан бүхы hунгагшадай дүрбэнэй нэгэ шахуу хуби hунгалтада хабаадаагүй. Иигэжэ баруунай тала баримталдаг франкис бүлэгүүд шанга сохилтодо орообо.

О. АНИЧКИН,
В. СЕРОВ,
Ю. ЛОПАТИН.
(ТАСС).

Хилын саанаhаа

телефон·телеграф·радио

МЕХИКЭ

ЧИЛИИН КОММУНИСТНУУДАЙ БАЯР БАЯСХАЛАН

ТАСС

Луис Корваланиие сүлөөлхын тула тэмсэлдэ шиидхэхы хубитаяа оруулhанайнь түлөө Чилиин Коммунис партиин хүтэлбэри Советскэ Союзай Коммунис партида, Советскэ правительствада, бүхы совет арадта үнэн зүрхэнhөө баяр баясхалан хүргэнэ. Агууехэ В. И. Ленинэй Эхэ орон интернационалис уялгадаа үнэн сэхэ, Чилиин арадтай хани барисаатай байhанаа үшөө дахин харуулба гээд хүтэлбэриин эндэ толилогдоhон мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Л. Корваланиие сүлөөлэлгэ — гасалан зоболондо дайрагдаhан, даилалдажа байhан манай арадтай hанал нэгэтэй уласхоорондын бүхы олониитын айхабтар ехэ илалта болоно.

Луис Корваланай эрэлхэг зориг чилиинхидэй нутаршагүй хүсэл эрмэлзэлэй hүлдэ болоно гээд мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

ПЕКИН

Пекинэй хэблэл Хитадтахи байдал тухай

ТАСС

«Ван-Чжан-Цзян-Яо гэгшэдэй бүлэглэлдэ» эсэргүү улам бүри шиидхэхы тэмсэл хэхэ уряатай түрүү бэшэг «Жэнь-минь жибао» газетэ толилбо. «Дүрбэнэй бүлэглэл» бүхы орон дотор гүнзэгы үндэhэ hуури табиhан байгаа гээд газетэ тэмдэглэнэ.

Гансал түбтэ бэшэ, харин провинцинуудта, хото гороодуудта, автономито районуудта хүтэлбэрилхы зургаануудые мэдэлдээ абахые эрмэлзэhэн байгаа гэжэ «Жэнь минь жибао» газетэ «Дүрбэнэй бүлэглэлые», эдэнэй тала баригшадые буруушаан шүүмжэлнэ. Политическэ хараа шэглэлнүүдээ бэхижүүлхын тула Мао Цзэ-дунай гэрээд үгэ гэдэгые энэ бүлэглэл худал хуурмаг болгоhон байгаа гээд статья соо тэмдэглэгдэнэ.

Декабрь hарын эхээр тушаалhаа буулгагдаhан КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Цяо Гуань-хуа энэ бүлэглэлдэ хабаатай байгаа гэжэ [illegible] дацзыбаонууд Пекин[illegible] болобо. «Дүрбэнэй [illegible] бодолдо таараhан [illegible] ажал ябуулгадаа баримталhан байгаа гэжэ тэрэниие гэмнэнэ. Тэрэнэй ажал ябуулга мүнөө мүрдэн шэнжэлэгдэжэ байна. Гадаадын зарим журналистнуудай мэдээнэй ёhoop, урдын министр сүүдтэ үгтэхэ байна.

Уласхоорондын темэнүүдтэ зорюулагдаhан материалнууд соогоо Хитадай хэблэл урдынгаа хараа шэглэл үргэлжэлүүлhээр. Советскэ Союз ба бусад социалис гүрэнүүдтэ зүрюу харша удхатай статьянууд толилогдоhoop.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда «Ажалаар хүмүүжүүлгэ» — түрүү бэшэг «Гусиноозёрско ГРЭС-эй түрүүшын энергоблок ашаглалгада үгтэхэ ойртоо». — В. Багонинай корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Комсомолшуудай габшагай барилгын элшэ хүсэн Эхэ ороной элшэ хүсэндэ нэмэбэ» гэhэн ниитэ гаршаг доро Гусиноозерско ГРЭС-эй барилга болон барилгашад тухай материалнууд толилогдоо.

Гурбадахи хуудаhанда. «Авангард» — Зэдын түрүүшын коммуна» — В. Ломухинай статья. «Эхин» — А. Щитовой рецензи.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Спортын шэнэ hонин» — суглуулбари. «Дружиннигта эсэргүүсэhэнэй түлөө» — Л. Синегрибовэй тэмдэглэл.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 9.00 — Хоккей. СССР — ЧССР. 11.00 Забhарлалга. 11.10 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 11.40 — «Горнистнар, дохёо үгыт!» 12.25 — үхибүүдтэ — фильм. «Флаги на башнях». 14.00 — Шэнэ hонин. 14.10 — Р. Шуман. Оркестртэй наадаха виолончелиин концерт. 14.35 — «Мүнөөдэр — Энергетигүүдэй үдэр». СССР-эй энергетикын ба электрижүүлгын министрэй орлогшо Е. И. Борисовтай хөөрэлдөөн. 14.50 — Энергетигүүдтэ зорюулагдаhан хүгжэмтэ дамжуулга. 15.30 — «Хүн ба хуули». 16.00 — Итальян арадай хүгжэмэй концерт. 16.40 — «Когда-то в Калифорнии» — телевизионно зүжэг. 18.00 — «Время». 18.30 — Хоккей. СССР — ЧССР.

Улаан-Үдэ. 20.30 — «Мүнөөдэр — Энергетигүүдэй үдэр». 21.20 — Телевизионно hонин.

«Орбита». 21.45 — «Мүнөөдэр — Энергетигүүдэй үдэр». СССР-эй министрэй орлогшо Е. И. Борисовтай хөөрэлдөөн. 22.00 — Энергетигүүдтэ зорюулагдаhан хүгжэмтэ дамжуулга. 22.40 — «Когда-то в Калифорнии» — зүжэг. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан Үдэ. 18.35 — Ажаhуудалай совет шэнжэ. 18.55 — «Рожденная революцией» — уран hайханай фильм (4-дэхи сери).

«Орбита». 20.30 — Итальян арадай хүгжэмэй концерт. 21.00 — Шэнэ hонин. 21.15 — Забhарлалга. 21.45 — «Манай нэгэдэлэй уласхоорондын хэлэн» — баримта фильм.

Улаан Үдэ. 21.45 — «Театртай уулзалга».

Редакторай орлог...
П. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телеф...

Индекс: 670000, г. ... Удэ, ул. Ленина, 35. ... фоны: редактора — 2-... приемная — 2-54-93, зам. ... дактора — 2-68-08, зам. ... дактора — 2-62-62, отв. ... ретаря — 2-50-52, секр... ат — 2-66-76 отделы: ... тийной жизни — 2-60-91, ... ского хозяйства — 2-... 2-63-86, пропаганды и ... гандин — 2-56-23 промы... ности и строительств... 2-61-35, советского ... тельства и быта — 2-... культуры и школ — 2-... писем и селькоров — 2-... информации — 2-34-05 ... щественная приемная ... 2-56-62 машинное бюро ... 2-57-63, корректорск... 2-35-95

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02112.